

Prisma

Jaarverslag 2009

Vereniging Prisma

Christelijke organisaties in ontwikkelingssamenwerking

Vereniging Prisma
Randhoeve 227A
3995 GA Houten
Tel. 030-2219680
Fax 030-6364131
Email: info@prismaweb.org
Website: www.prismaweb.org

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	5
1 Inleiding.....	7
1.1 Profiel/missie.....	7
1.2 Ontwikkelingen in 2009 op hoofdlijnen	7
2 Bestuursverslag	9
2.1 Bestuur	9
2.2 Algemene Vergadering.....	9
3 De vereniging	10
3.1 Leden van de vereniging	10
3.2 Directeurenoverleg.....	10
3.3 Secties	10
3.4 Communicatienetwerk	11
3.5 Stafbureau	11
3.5.1 Kwaliteit.....	12
4 Eerste handelingsperspectief: bezinning, beleidsbeïnvloeding, bewustwording	13
4.1 Bezinning	13
4.2 Lobby & Advocacy	15
5 Financieringen 2009.....	18
5.1 EO Metterdaad.....	18
5.1.1 Samenwerkingsovereenkomst.....	18
5.1.2 Operationele zaken.....	18
5.1.3 Resultaat Fondsenwerving	19
5.1.4 Toekenning van financieringen	21
5.1.5 Samenvatting	22
5.2 MFS I	23
5.2.2 Deelprogramma Onderwijs	25
5.2.3 Deelprogramma Hiv & aids	28
5.2.4 Deelprogramma Basisgezondheidszorg.....	30
5.3 Capaciteitsopbouwprogramma Zuidelijk Afrika (PSO).....	33
6 Financiën.....	35
6.1 Toelichting op de jaarrekening	35
7 De uitdagingen naar de toekomst	40
Bijlage 1 - Structuur	42
Bijlage 2 - Projectenlijst EO Metterdaad 2009, inclusief verantwoording ..	44
Bijlage 3 - Voortgang programma's en monitoringstabel MFS Onderwijs.	47
Bijlage 4 - Voortgang programma's en monitoringstabel MFS Hiv & aids.	49
Bijlage 5 - Voortgang programma's en monitoringstabel MFS Basisgezondheidszorg	50
Bijlage 6 - Bijdragen van Prisma aan conferenties en studiedagen.....	52
Bijlage 7 - Financieringen in 2009	53
Bijlage 8 - Lijst van afkortingen	60
Bijlage 9 - Accountantsverklaring	61

Voorwoord

Het jaar 2009 was voor Prisma vooral een jaar van consolidatie en voorbereiding in een turbulente omgeving. Consolidatie van een nieuwe organisatiestructuur en werkwijze van het verenigingsleven en van het stafbureau; voorbereiding op de subsidieaanvraag voor MFS II. In 2009 is ervoor gekozen om in het werk van Prisma twee handelingsperspectieven te onderscheiden. Het eerste handelingsperspectief is dat van bezinning, lobby en positionering vanuit de identiteit. Het tweede handelingsperspectief is dat van strategische financiering, waarbij vooral gedacht moet worden aan institutionele fondsen en daarbij weer in eerste instantie aan overheidssubsidie. Deze tweedeling hangt samen met de nieuwe structurelementen van de vereniging, te weten het Directeurenoverleg en een driehoofdige directie met een duidelijke verdeling van verantwoordelijkheden. Verder in dit verslag wordt dit nader uitgewerkt.

In 2009 bleek de nieuwe opzet van het werk goed te functioneren en op alle fronten zijn belangrijke stappen voorwaarts gezet, ook al zijn die nog niet op alle punten zichtbaar.

Ook binnen de ICCO-alliantie zijn goede vorderingen gemaakt in de gesprekken over verdergaande samenwerking tussen de Alliantieleden, vooral met het oog op de aanvraag voor MFS II. Mijns inziens staat de vereniging goed voorgesorteerd om in 2010 te komen tot een goede afronding van MFS I en om te participeren in een goede aanvraag voor MFS II waarvan de uitvoering in 2011 moet starten.

Daarnaast heeft ook de bezinning en positionering van de vereniging in 2009 versterkt voortgang gehad.

Het bestuur is de leden en de staf van Prisma zeer erkentelijk voor de betrokkenheid en inzet die is getoond. Graag spreek ik die erkentelijkheid ook uit jegens mijn medebestuurdersleden, in het bijzonder voor Gert van Dijk die in de loop van 2009 zijn voorzitterschap van Prisma neerlegde (zie hs. 2.1). Het is voor het eerst in de geschiedenis van Prisma dat het Voorwoord van een jaarverslag niet door hem wordt ondertekend. Ik hoop op mijn wijze de lijnen die in de vereniging zijn uitgezet voort te zetten.

Al met al is er veel reden om met dankbaarheid terug te zien op het afgelopen jaar en in vertrouwen het jaar 2010 te vervolgen. Daarbij weten we ons blijvend afhankelijk van de zegen van de God die we mogen dienen en vertrouwen!

Namens het bestuur,

Marinus Verweij, voorzitter

5 mei 2010

1 Inleiding

1.1 Profiel/missie

Prisma is de vereniging van reformatorische en evangelische organisaties, actief op het gebied van ontwikkelingssamenwerking en werelddiaconaat.

Visie

In de visie van Prisma hebben mensen een verantwoordelijkheid voor de medemens en de schepping. Mensen die te maken krijgen met nood, lijden en onrecht van welke aard dan ook, moeten kunnen rekenen op de betrokkenheid en steun van anderen. Een verantwoord beheer van de natuurlijke hulpbronnen maakt deel uit van een rechtvaardiger wereld met levensmogelijkheden voor iedereen. In onze globaliserende wereld krijgt die verantwoordelijkheid steeds meer een mondiale reikwijdte. Prismaleden willen namens hun achterbannen, in navolging van Christus, aan die verantwoordelijkheid gestalte geven, in het besef van de beperktheid en voorlopigheid van wat we kunnen doen en in verwachting van en met verwijzing naar het komende Rijk van God.

Missie

De missie van Prisma is: *het op basis van overleg en samenwerking met elkaar versterken van internationaal dienstbetoon, uitgevoerd vanuit een reformatorisch en evangelisch perspectief in het kader van werelddiaconaat (inclusief humanitaire hulpverlening) en ontwikkelingssamenwerking om zo armoede wereldwijd als onrecht aan de kaak te stellen en effectiever en efficiënter te bestrijden.*

Handelingsperspectieven en doelen

Op basis van deze missie heeft de vereniging haar activiteiten geordend in twee handelingsperspectieven. Het eerste handelingsperspectief is dat van bezinning, lobby en positionering vanuit de identiteit. Het tweede handelingsperspectief is dat van strategische financiering, waarbij vooral gedacht moet worden aan institutionele fondsen en daarbij weer in eerste instantie aan overheidssubsidie.

Binnen deze handelingsperspectieven worden de volgende doelen nagestreefd:

Binnen beide perspectieven en mede met het oog op de andere doelen

1. het bevorderen en faciliteren van overleg en samenwerking;

Binnen het eerste perspectief

2. Bezinning op thema's van gemeenschappelijk belang;
3. Beleidsbeïnvloeding t.a.v. gemeenschappelijke standpunten;

Binnen het tweede perspectief

4. Behartigen van gemeenschappelijke belangen, in het bijzonder financieringen.

1.2 Ontwikkelingen in 2009 op hoofdlijnen

Het jaar 2009 was voor Prisma vooral een jaar van consolidatie en voorbereiding in een turbulente tijd. Consolidatie van een nieuwe organisatiestructuur en werkwijze van het verenigingsleven en van het stafbureau; voorbereiding op de subsidieaanvraag voor MFS II.

De bovengenoemde tweedeling in de handelingsperspectieven hangt samen met twee nieuwe structurelementen van de vereniging die in 2009 volop zijn gaan functioneren, te weten

- het directeurenoverleg (waarmee in 2008 een begin was gemaakt) en
- de driehoofdige directie met een duidelijke verdeling van verantwoordelijkheden. In 2009 bleek de nieuwe opzet van het werk goed te functioneren en op alle fronten zijn belangrijke stappen voorwaarts gezet, ook al zijn die nog niet overal zichtbaar.

In het ledenbestand hebben zich in 2009 enkele veranderingen voorgedaan, in het bijzonder de aansluiting van drie organisaties, terwijl twee leden hun lidmaatschap ter discussie hebben gesteld.

Voor wat betreft de financieringen is in de uitvoering van MFS I in overleg met de leden een kwaliteitsslag gemaakt in programmatisch werken die zich vooral in 2010 moet bewijzen.

De uitvoering van het convenant van EO Metterdaad, Kerk in Actie, EZA en Prisma heeft goede doorgang gevonden en tot een verheugende opbrengst voor projecten geleid.

Veel tijd is besteed aan de voorbereiding voor de subsidieaanvraag in het kader van MFS II. Dit gebeurde in het kader van de ICCO-alliantie, waarvan Prisma lid is. In de Alliantie is uitvoerig gesproken over een mogelijke verdergaande vorm van samenwerking en over identiteit, missie en profiel van de Alliantie.

Op het gebied van bezinning zijn visiedocumenten uitgebracht op het gebied van hiv & aids en van seksualiteit en gezinsvorming. Daarnaast hebben enkele bijeenkomsten plaatsgevonden, zowel intern als in Alliantieverband.

Het lobbywerk is stevig opgepakt met een deeltijd lobbyist, ondersteund door de algemeen directeur. Daarbij zijn enkele goede resultaten behaald, sommige duidelijk en andere minder zichtbaar.

Op het gebied van communicatie valt te melden dat een keuze is gemaakt uit diverse aanbieders voor een restyling van de website en een ontwerp voor een folder.

Op het snijvlak van bezinning, bewustwording en positionering is een initiatief genomen om te komen tot de uitgave van een boekenreeks over ontwikkelingssamenwerking door Prisma, in samenwerking met een uitgever.

2 Bestuursverslag

2.1 Bestuur

Bestuurlijk was 2009 bijzonder in die zin dat afscheid werd genomen van de voorzitter die Prisma vanaf het eerste uur heeft geleid, prof.dr.ir. Gert van Dijk. Zijn afscheid werd opgeluisterd met een symposium, een receptie en een etentje met bestuur en directie waarbij ook enkele oud-bestuursleden die kort daarvoor afscheid genomen hadden aanwezig waren. Over het symposium meer in de paragraaf Bezinning (3.1). Van Dijk werd opgevolgd door drs. Marinus Verweij, een bekende van Prisma die in 2008 voor de vereniging een rapport had opgesteld over wenselijke structuurwijzigingen. Met persoonlijke ervaringen als arts in Afrika en als voormalig directeur van ZOA en tevens als (oud-)lid van de Raad van Toezicht van ICCO is Verweij bekend met diverse niveaus van het werkveld van Prisma.

Verder zijn er in 2009 geen bestuurswijzigingen geweest en was het bestuurlijk geen bijzonder intensief jaar.

Vanaf 25 mei bestond in 2009 het bestuur uit: Marinus Verweij, voorzitter; Gé Drayer, secretaris (secretaris Dep. CGK); Ruud van Eijle, penningmeester (directeur Dorcas Nederland); Marnix Niemeijer, vertrouwenspersoon (directeur Tear) en Jan Lock (directeur Woord en Daad). Jan Lock is lid van de Prismadirectie als gedelegeerd bestuurder voor strategische financiering MFS II.

2.2 Algemene Vergadering

De leden van Prisma vormen met elkaar de vereniging. Het hoogste orgaan in de vereniging is de Algemene Ledenvergadering (ALV) die het beleid en de activiteiten van de vereniging als organisatie beoordeelt en vaststelt. In het bijzonder gaat het daarbij om het werk van het bestuur en het stafbureau zoals dat gerealiseerd wordt binnen de twee handelingsperspectieven die in de Inleiding zijn genoemd.

De ALV heeft in 2009 volgens het voor Prisma reguliere patroon driemaal vergaderd. In de eerste vergadering werden het jaarverslag en de jaarrekening over 2008 vastgesteld en in de laatste vergadering werden het werkplan en de begroting over 2010 vastgesteld. In de zomervergadering werden onder meer twee Prisma-visiedocumenten (*vision papers*) vastgesteld (zie ook paragraaf 4.1). Belangrijke gesprekspunten waren verder de positionering binnen de ICCO-alliantie op weg naar een nieuwe samenwerkingsvorm en naar de vooraanvraag van MFS II.

3 De vereniging

Prisma is een vereniging waarvan de leden de eigenaar zijn en waarvan het bestuur verantwoording aflegt van gevoerd beleid en voorstellen doet tot nieuw beleid in de Algemene Vergadering. Het bestuur heeft de uitvoerende taken van de vereniging gedelegeerd aan de directie van het stafbureau van de vereniging.

3.1 Leden van de vereniging

In 2009 heeft de vereniging drie nieuwe leden gekregen. Twee daarvan, Leprazending Nederland en Wycliffe Nederland, waren Oreonlid en participeerden al in Prisma-activiteiten. Als nieuw lid in Prismakring sloot het Leger des Heils zich aan bij de vereniging voor wat betreft hun werk in Ontwikkelingssamenwerking. Twee leden, ZOA en MAF gaven te kennen zich als lid te willen terugtrekken. Voor ZOA zou dit gelden na afronding van MFS I, per eind 2010. Hierover is nog overleg gaande. Door beide leden is nog geen definitief besluit genomen. Een overzicht van alle leden per 31 december 2009 is opgenomen in bijlage 1.

3.2 Directeurenoverleg

In 2009 heeft voor het eerst gedurende het hele jaar het directeurenoverleg gefungeerd. Het was ingesteld om, in principe tweemaandelijks, de activiteiten van Prisma met en voor de leden te bespreken. Het DO adviseert de directie inzake beleidsrichtingen die deze voorstelt aan het bestuur. Het bestuur kan van daaruit komen met voorstellen ter besluitvorming voor de Algemene Vergadering.

Het directeurenoverleg is een goede en effectieve overlegvorm gebleken waarin de lidorganisaties intensief met elkaar van gedachten wisselen. Vast agendapunt is het bespreken van de ontwikkelingen op het gebied van MFS II, (beleids)ontwikkelingen bij het Ministerie, de ICCO-alliantie en het bredere OS-veld teneinde daarop proactief te kunnen reageren. Daarnaast zijn ook bezinning en lobby vaste onderdelen van de agenda van het DO geworden. Daarmee zijn de twee handelingsperspectieven van Prisma, Bezinning en lobby éénerzijds en Financiering anderzijds, verankerd in deze overlegvorm (zie verder bij Secties, 3.3).

Het bleek in 2009 niet haalbaar te zijn om met de beschikbare capaciteit de sectie IF actief en productief te laten zijn. Er is besloten om de sectie op te heffen. Onder het DO zal een *standing committee* gaan functioneren, als er vanuit de leden mogelijkheden worden gezien voor gezamenlijke fondsenwerving. Dit *standing committee* wordt gevormd door de fondsenwervers van leden met facilitering vanuit Prisma. Het *committee* rapporteert aan het DO.

Het DO kwam in 2009 tien keer bij elkaar; daarvan waren vier vergaderingen ingelast. In de eerste helft van het jaar hield dat vooral verband met het opstellen van een basisdocument voor deelname aan de ICCO-alliantie en de verdere ontwikkeling daarvan tot een coöperatie. In de tweede helft van het jaar betrof dat vooral de vooraanvraag voor MFS II van de ICCO-alliantie. Dit heeft geleid tot een vooraanvraag waarin zoveel mogelijk Prismaleden op één of meerdere thema's participeren. Verder zijn randvoorwaarden vastgelegd voor participatie in de definitieve aanvraag.

3.3 Secties

Binnen Prisma bestonden begin 2009 enkele secties. Secties hadden als functie beleidsvoorbereiding, uitwisseling, afstemming en op concrete terreinen ook samenwerking tussen de leden. In de loop van 2009 zijn de drie bestaande secties opgeheven en zijn de daaronder vallende activiteiten ondergebracht bij het DO. Reden was de zeer beperkte participatie van vertegenwoordigers van leden in sectievergaderingen en het goed functioneren van het DO. Dit DO biedt de mogelijkheid om op die terreinen op directieniveau te komen tot peiling van de opvattingen van leden en tot afstemming van beleid.

De activiteiten die bij twee van de secties waren ondergebracht worden vermeld in het volgende hoofdstuk, dat rapporteert over het eerste handelingsperspectief (Hs 4) en van de derde sectie, Institutioneel fondsen, onder het tweede handelingsperspectief (Hs 5).

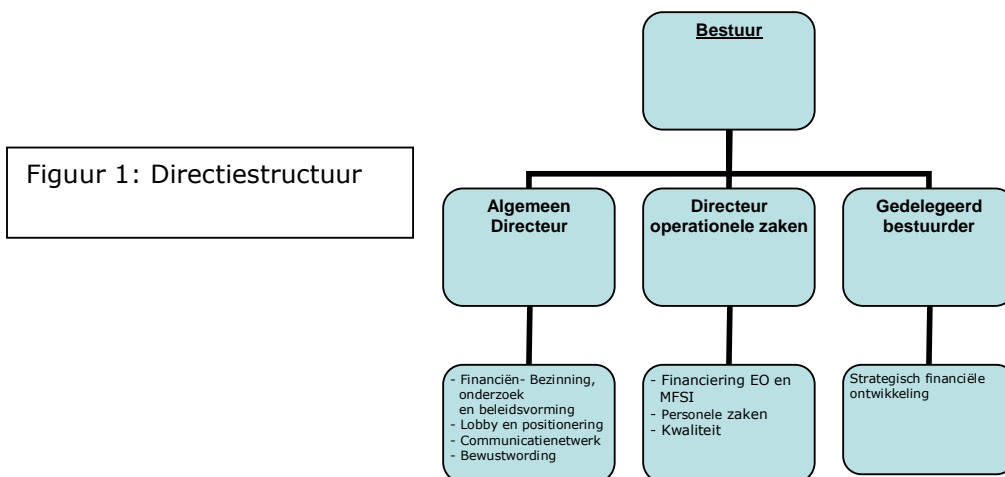
3.4 Communicatienetwerk

Het communicatienetwerk is als aparte georganiseerde verenigingsactiviteit gehandhaafd. Door de directieverandering, de nieuwe activiteiten rond ICCO-alliantie en MFS en het vertrek van het staflid dat contactpersoon was, is een initiatief m.b.t. dit netwerk pas in de tweede helft van het jaar opgepakt. Een geplande bijeenkomst met een training voor communicatiemedewerkers van leden kon vanwege ziekte van de spreker niet doorgaan. De algemeen directeur heeft in de tweede helft van het jaar, op basis van het in 2008 vastgestelde Communicatieplan van Prisma, enkele prioriteiten geformuleerd. Samen met Janharmen Drost die aandachtsfunctionaris is voor communicatie, Marko van de Graaf (Tear) en Gerko Last (voorzitter van het netwerk) is een bijeenkomst van het netwerk voorbereid. In die bijeenkomst zijn de voorgestelde prioriteiten besproken en aangescherpt. De belangrijkste afspraken die gemaakt werden, zijn:

- Leden van het netwerk zullen attenderen op belangwekkende documenten en die eventueel ook toezenden;
- Leden zullen waar nodig hun inbreng leveren aan bewustwordings- of andere activiteiten die vanuit de themawerkgroepen en secties worden geïnitieerd;
- Leden zullen meedenken over lobbythema's vanuit eigen campagne/ organisatie;
- De Prismawebsite zal worden vernieuwd en moet een grotere rol gaan spelen voor
 - A. de leden als een vindplaats van belangrijke documenten, zowel van Prisma zelf als uit andere bronnen, en
 - B. naar buiten toe als een middel tot positionering en debat.

3.5 Stafbureau

Per 1 januari begon Henk Jochemsen als algemeen directeur van Prisma, primair verantwoordelijk voor bezinning, lobby en financiën. Daarnaast werd Annemiek van de Kerk-van Stek directeur operationele zaken, primair verantwoordelijk voor de financieringen en het stafbureau. Het derde directielid, Jan Lock, is als gedelegeerd bestuurder verantwoordelijk voor de MFS II-financiering en als zodanig is hij voorzitter van het Directeurenoverleg. (Zie onderstaande figuur voor taakverdeling tussen directieleden).

Programmamanager MFS Reinier van Hoffen is gedetacheerd bij de ICCO-alliantie per 14 september 2009. Een deel van zijn taken is overgenomen door Arno Louws die part-time in dienst is gekomen. Janharmen Drost heeft de functie van programmacoördinator hiv & aids overgenomen van Reinier van Hoffen. Annelie Huttinga verliet Prisma en werd opgevolgd door Tineke Viteri die half april bij Prisma in dienst kwam als directie-secretaresse. Aafke Maathuis nam de verantwoordelijkheid voor kwaliteit op zich. Christa van de Berg werkte enkele maanden in tijdelijke dienst voor het verwerken van rapportages en opstellen van kenschetsen. Evert Heger voegde zich part-time bij de Prismastaf als administrateur. Evert Jan Brouwer gaf eind 2009 aan weer volledig voor Woord en Daad te willen gaan werken. Een nieuwe lobbyist is in januari 2010 in dienst getreden. Een totaaloverzicht van de staf in 2009 staat in bijlage 1.

Het ziekteverzuim in 2009 was 0,9 %.

3.5.1 Kwaliteit

In september heeft de externe audit door Kiwa plaatsgehad. Voorafgaand aan deze audit zijn er vijf interne audits gehouden, waarin verschillende processen binnen Prisma zijn besproken, o.a. Beleid, Lobby en Advocacy, en de beide financieringsstromen EO-Metterdaad en MFS.

Waar nodig werd het kwaliteitshandboek aangepast. De externe audit door Kiwa leverde een tekortkoming op ten aanzien van de directiebeoordeling en een kritische tekortkoming ten aanzien van de personeelsdossiers op. De directiebeoordeling is nog dezelfde maand gehouden en de ontbrekende documenten in de personeelsdossiers zijn binnen korte tijd toegevoegd.

Hierna werd het kwaliteitscertificaat ISO 9001:2008 aan Prisma verleend.

Eind 2009 is er een tevredenheidsenquête verstuurd aan de leden. Veertien leden (waaronder ook OREON-leden) hebben de enquête ingevuld. Hieruit blijkt dat Prisma over het algemeen voldoende scoort en dat leden op een aantal punten positiever oordeelden dan tijdens het vorige evaluatiemoment. Het gaat dan bijvoorbeeld om het functioneren van Prisma als vereniging, de gang van zaken rond MFS I, het functioneren van de themawerkgroepen, positionering, en communicatie.

4 Eerste handelingsperspectief: bezinning, beleidsbeïnvloeding, bewustwording

In dit handelingsperspectief gaat het erom dat Prisma zich vanuit de identiteit bezint op de ontwikkelingen in het veld van de ontwikkelingssamenwerking in het Zuiden en in de sector en de politiek in Nederland. De bedoeling van die bezinning is om de leden en hun partners te ondersteunen bij ontwikkeling en verdieping van hun beleid en hun werk. In de tweede plaats worden de resultaten van bezinning gebruikt in de beleids-beïnvloeding en eventueel in bewustwordingsactiviteiten.

4.1 Bezinning

In 2009 tekenden zich twee onderscheiden trajecten van bezinning af. Allereerst de bezinning binnen Prisma zelf. In de tweede plaats de bezinning in het kader van de ICCO-alliantie. De intensivering van de overleg binnen de Alliantie met het oog op verdergaande samenwerking en op MFS II leidde tot enkele specifieke bezinnings-activiteiten. Deze Alliantie-activiteiten brachten wel een beperking mee van activiteiten in verenigingsverband, temeer daar het verantwoordelijke directielid pas in 2009 begon.

We vermelden kort de activiteiten die in dit verband zijn verricht:

Allereerst de activiteiten *in Prismaverband*

- 1) Er is een korte *notitie* geschreven over de rol van waarden in de identiteit en het identiteitsbeleid. Deze is tezamen met een *enquête naar waardeovertuigingen* van de leden naar al de Prisma- en Oreonleden gestuurd. Van de 14 Prismaleden reageerden er 12 en van de 10 Oreonleden 2 (verscheidene Oreonleden participeren momenteel nauwelijks in Prisma-activiteiten). De notitie en de resultaten zijn verwerkt in de lezing die Henk Jochemsen hield op het symposium ter gelegenheid van het afscheid van Gert van Dijk als Prismavorzitter en nader uitgewerkt in een hoofdstuk in de bundel die naar aanleiding daarvan is samengesteld en binnenkort wordt uitgegeven. De resultaten van de enquête zijn en worden vervolgens ook gebruikt in de bezinning op een nieuwe formulering van de identiteit van Prisma. Deze bezinning is in 2009 begonnen en zal in 2010 voortgaan.
- 2) Prisma heeft menskracht, onder wie onze lobbyist Evert-Jan Brouwer, beschikbaar gesteld voor de organisatie van het World Congress of Families dat in van 11-13 augustus in Amsterdam plaatsvond. De Prisma-inbreng richtte zich vooral op het programma van de tweede conferentiedag, die voor het merendeel gevuld werd met sprekers uit het Zuiden. Mede door kritiek vanuit de Tweede Kamer op deelname van minister Rouvoet aan de openingsbijeenkomst kreeg het congres veel media aandacht. Het aantal deelnemers viel wat tegen, wat waarschijnlijk te maken had met de vakantieperiode en de financiële crisis. Henk Jochemsen heeft een korte presentatie gegeven in een workshop over zorg in de laatste levensfase en het gezin. Evert-Jan Brouwer heeft van het congres een evaluatie geschreven. Op het congres kwamen belangrijke en goede zaken aan de orde, o.a. resultaten van wetenschappelijk onderzoek naar de betekenis van het gezin in de ontwikkeling van kinderen. Helaas verloor een aantal van de relatief talrijke aanwezigen uit de VS soms noodzakelijke nuances uit het oog. Evert-Jan Brouwer en Simon Polinder zijn met ondersteuning van Henk Jochemsen begonnen met het verzamelen en selecteren van bijdragen van sprekers van dag 2, om te komen tot een bundel over het gezin in ontwikkelingssamenwerking.
- 3) Conceptdocumenten die bedoeld waren als *vision papers* van Prisma over bepaalde thema's zijn in 2009 publicatieklaar gemaakt. Concepten van de *vision papers* over hiv & aids en over "Seksuele en reproductieve rechten en gezondheid" (Engelse afkorting is SRHR) werden besproken en becommentarieerd in een bezinningsbijeenkomst voorafgaand aan het Directeurenoverleg in augustus. Het commentaar is verwerkt en in de ALV van 17 september zijn beide *papers* aanvaard als *vision papers* voor Prisma. De documenten zijn zowel in het Engels als het Frans te vinden op de website van Prisma. De korte versie van de paper over SRHR is tevens naar de partnerorganisaties verstuurd.

- 4) Een conceptpaper over Mensen met een Handicap in OS is geaccepteerd als discussion paper, waarbij de leden uitgenodigd werden op de inhoud te reageren. In al deze *papers* is inbreng van partners van Prismaleden verwerkt.

Vision papers van Prisma

De *vision papers* zijn primair bedoeld als ondersteuning van de leden en hun partners bij hun eigen bezinning en beleidsvorming op de betreffende onderwerpen. Verder dienen ze ook als middel ter positionering van Prisma in het OS-veld. Ten slotte vormen ze een inhoudelijke basis voor het lobbywerk van Prisma op de betreffende onderwerpen.

- 5) Er is in Zuidelijk Afrika een onderzoek gedaan naar beleid bij partners inzake vrijwilligers, als onderdeel van het capacity building programma. Naar aanleiding hiervan wordt nu een enquête gehouden naar vrijwilligersbeleid onder de Prisma leden. Afhankelijk van de uitkomst kunnen vervolgstappen worden gezet, zoals een voorzet voor vrijwilligersbeleid of een vervolgonderzoek.
- 6) Enkele bijeenkomsten stonden mede in het teken van bezinning. Dit waren:
- Het symposium dat gehouden werd ter gelegenheid van het afscheid van Gert van Dijk als voorzitter van Prisma, op 25 mei jl. (zie boven onder punt 1). Sprekers waren dr. Herman Wijffels, ir. Jan Lock, prof.dr.ir. Henk Jochemsen en prof.dr.ir. Gert van Dijk. Omstreeks honderd mensen namen aan dit symposium (dat deels ook als activiteit van bewustwording was bedoeld) deel.
 - Op enkele DO's werd gesproken over thema's voor bezinning en over prioriteiten daarin. Voorafgaand aan een DO zijn twee *vision papers* besproken (zie onder 3) en voorafgaand aan een ALV is in inleiding verzorgd door Wouter Reineveld (Woord en Daad) over het onderzoek vermeld onder 6b hieronder, gevolgd door een discussie.

In de **ICCO-alliantie** zijn er de volgende activiteiten geweest waarbij Prisma direct betrokken was:

- 7) Afronding van een visiedocument voor voortzetting van samenwerking tussen de Alliantiepartners en evt. nieuwe organisaties. De directie en de toenmalige voorzitter van Prisma, G. van Dijk, hebben op de tekst van dit gemeenschappelijke document duidelijk invloed gehad. Het is ook door de leden aanvaard als basis voor verder overleg over samenwerking en de vorming van een coöperatie.
- 8) Medefinanciering en betrokkenheid bij twee wetenschappelijke onderzoekstrajecten
- Onderzoek naar 'Masculiniteit, religie en aids', dat wordt uitgevoerd door A. van Klinken van het Centrum voor Interculturele Theologie, Interreligieuze Dialoog, Missiologie en Oecumenica (Centrum IIMO) van de faculteit voor Godgeleerdheid, Utrecht. Van Klinken doet onderzoek naar beelden en opvattingen van mensen in Zambia over mannelijkheid en de implicaties van die opvattingen voor (seksueel) gedrag. Vervolgens zal daarop een theologische reflectie plaatsvinden. In 2009 werd veldonderzoek verricht en werden resultaten daarvan geanalyseerd.
 - Onderzoek naar de impact van ontwikkelingssamenwerking (participatory assessment of development) door de Amidst (UvA) in Ghana en Burkino Faso. Dit onderzoek wordt geleid door prof. Ton Dietz en dr. Fred Zaal en gefinancierd door ICCO, Woord en Daad en Prisma die tezamen een stuurgroep vormen ter begeleiding. De resultaten van dit onderzoek kunnen met name van belang zijn voor een meer kwalitatieve evaluatie van ontwikkelingssamenwerking.
- 9) Ook in Alliantieverband zijn twee bezinningsbijeenkomsten georganiseerd waarbij Prisma direct was betrokken. Dit waren
- Over masculiniteit en(homo)seksualiteit in Afrika, mede naar aanleiding van het onderzoek van Van Klinken (zie punt 6a) boven), die dan ook één van de sprekers was. Verder sprak een theoloog uit Afrika over homoseksualiteit in Afrika. Dit symposium had plaats op 3 september.

- b. Over mensenrechten en christelijk geloof. Naast Jonneke Naber (Universiteit Leiden) en David Renkema (Oikos), sprak Henk Jochemsen (bijz. hoogleraar Chr. filosofie, WUR). Er volgde een goede gedachtewisseling, waarin wel een verschil werd geconstateerd tussen de wijzen waarop binnen ICCO en binnen Prisma met mensenrechten wordt omgegaan. In het kader van de samenwerking in de Alliantie zijn dergelijke gesprekken wel belangrijk.

4.2 Lobby & Advocacy

De lobbysectie heeft in 2009 nog een keer vergaderd. Daarbij was de opkomst dermate laag dat op voorstel van de directie en met instemming van het DO het bestuur besloten heeft deze sectie op te heffen. De lobby activiteiten zijn vooral uitgevoerd door de medewerker beleidsbeïnvloeding Evert-Jan Brouwer, in nauw overleg met de algemeen directeur en in interactie met leden via het DO en via mail contact.

Lobbytraject inzake SRGR en hiv & aids (o.a. nota 'Keuzes en Kansen' van Koenders)

In februari 2009 hield de Tweede Kamer een hoorzitting over de beleidsnota van Koenders over SRGR en hiv & aids. In 2008 was al gelobbyd bij het ministerie toen deze nota werd opgesteld. De lobbyist en de algemeen directeur hebben, met inbreng van de leden, een Prismareactie op die nota opgesteld en voorafgaand aan de hoorzitting naar de kamerleden gestuurd. De hoorzitting verliep constructief. Het pleidooi van Prisma voor een integrale aanpak van de problemen rond SRGR en hiv & aids, waarin niet alleen op technische middelen maar vooral ook op educatie, bevordering van gesprek tussen echtgenoten en bevorderen van life-skills bij jongeren e.d. wordt ingezet, vond breder weerklank. In het kamerdebat konden hiervan echo's waargenomen worden. Het lijkt erop dat het ministerie nadrukkelijker dan tevoren een bredere benadering van de problematiek voorstaat.

Rond deze discussie is een artikel van Prisma in het Reformatorisch Dagblad geplaatst.

In de loop van 2009 is vanuit Prisma gelobbyd richting het Ministerie van Buitenlandse Zaken en de Tweede Kamer in aanloop naar de door UNFPA en Nederland georganiseerde internationale top over MDG 5 (terugdringing moedersterfte en toegang tot seksuele en reproductieve gezondheidsdiensten, 25 oktober 2009) en de VN top over het Caïro Actieprogramma voor Bevolking en Ontwikkeling uit 1994 (26-27 oktober 2009). Beide toppen vonden plaats in Addis Abeba.

Deze lobby heeft geleid tot schriftelijk dan wel persoonlijk contact met enkele kamerleden en ambtenaren. Met de regering is er wel een belangrijke mate van overeenstemming over veilige en verantwoorde preventie van ongewenste zwangerschappen en goede moeder- en kindzorg, maar er is een verschil van mening over de plaats die abortus provocatus zou moeten hebben in dat geheel. Prisma benadrukt ook het belang van het bevorderen van gesprek en gemeenschappelijke besluitvorming tussen echtgenoten over gezinsvorming en de rol van 'techniek' in dat kader.

Deze lobby kreeg zijn toespitsing in de vorm van een brief aan het ministerie van OS, met als directe reactie een persoonlijke brief van Koenders. Lobby op dit punt werd temeer van belang geacht, omdat op een pre-conference in Berlijn, waarvoor onze lobbyist werd geweigerd, er nadrukkelijk voor werd gepleit abortus als een 'gewoon' onderdeel van seksuele en reproductieve rechten van vrouwen te accepteren.

Het stemt tot (relatieve) tevredenheid dat de consensus van Caïro 1994 (waar onder meer abortus afgewezen werd als middel voor family planning en de inzet zich volledig richtte op cultureel acceptabele vormen van preventie en planning), in Addis Abeba niet is opengebroken maar expliciet is bevestigd. Directe concrete resultaten zijn niet te noemen; duidelijk is wel dat Prisma in de politiek als een serieuze gesprekspartner gezien wordt.

Lobbytraject Begroting Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking 2010

Daags na Prinsjesdag heeft Prisma een persbericht uitgebracht met daarin een reactie op de begroting 2010 van minister Koenders.

Vervolgens heeft Prisma er in de lobby rond de begroting 2010 voor gekozen langs verschillende sporen haar stem te laten horen. Hieronder worden die sporen kort beschreven.

Spoor 1: rechtstreeks

Prisma heeft rechtstreeks een brief geschreven aan de Kamer en gesprekken met Kamerleden gevoerd. De brief is naar PvdA, VVD, GroenLinks, SP, D66, CDA, ChristenUnie en SGP verstuurd.

Spoor 2: via Partos

Evert-Jan heeft namens Prisma samen met Sasja Bökkerink van Oxfam Novib en Judith Fischer van Hivos de Partos lobbybrief geschreven. Richting de SP, PvdA en VVD is gepoogd om in naam van Partos een gesprek te plannen. Alleen met de PvdA is dat gelukt.

Spoor 3: in samenwerking met Global Campaign for Education Nederland

Ten aanzien van het thema onderwijs is de Prisma lobby in nauwe samenwerking met de Global Campaign for Education Nederland (getrokken door Oxfam Novib).

Spoor 4: via het Better Care Network

Ten aanzien van het thema 'social protection' heeft het Better Care Network (mede) namens Prisma gelobbyd, met inbreng van de coördinator beleidsbeïnvloeding. Hoofddoel van deze lobby: garantie verkrijgen dat de € 8 miljoen die nu op de begroting staat écht structureel is en na 2010 doorloopt.

(Prisma is, na enige discussie, in 2009 lid geworden van BCN en is vertegenwoordigd in de stuurgroep en in de lobby-werkgroep).

Spoor 5: in afstemming met de Dutch Coalition for Disabilities and Development

In de Prismabrief is aandacht gegeven aan mensen met een handicap in het kader van hiv & aids. De tekst is afgestemd met DCDD. Daarnaast is DCDD gevraagd of zij zelf ook actie zou ondernemen richting de Tweede Kamer.

Resultaten

De belangrijkste directe resultaten van dit lobbytraject zijn

- Steun voor *social protection* programma's voor OVC's is daadwerkelijk structureel geworden;
- De intentie is uitgesproken dat steun voor rehabilitatieprogramma's van prostituees ook structureel moet zijn;
- In totaal wordt € 20 miljoen minder bezuinigd op onderwijs in ontwikkelingslanden dan voorzien in de begroting 2010;
- Een meerderheid van de Kamer heeft zich uitgesproken voor heroverweging van de toerekeningssystematiek van uitgaven voor schuldkwijtschelding van export-kredieten en eerstejaarsopvang van asielzoekers.

Als incidentele lobbyactiviteit kan gemeld worden dat in alliantieverband, met instemming van Prisma, een petitie van Wemos is ondertekend waarmee overheden worden opgeroepen erop toe te zien dat het testen van medicijnen op ethisch verantwoorde manier plaatsvindt. Deze 'call for ethical clinical trials in developing countries' is het resultaat van diverse consultatierondes met experts uit India, Latijns-Amerika en Europa en is begin 2009 gelanceerd op de website www.fairdrugs.org.

4.3 Bewustwording

Bewustwording is een doelstelling die door Prisma op selectieve wijze wordt nagestreefd. De leden doen veel op dit gebied, vaak in samenhang met voorlichting over projecten en fondswerving. Prisma beoogt op dit vlak aanvullend te zijn op wat de leden doen en om dat zo mogelijk met (een aantal) leden gemeenschappelijk te doen.

In de gemeenschappelijke bewustwording heeft de hiv- & aids-problematiek altijd een belangrijke plaats ingenomen. In het verslagjaar heeft de bewustwording rond hiv & aids zich beperkt tot het schrijven van een aantal artikelen (RD, ND).

Het Red Ribbon Event, waarvoor een coalitie is opgezet van christelijke ontwikkelings-samenwerkingsorganisaties (waaronder Prisma en een aantal van haar leden) heeft dit jaar geen doorgang gevonden wegens een tegenvallende kaartverkoop. In 2009 is een overleg geweest met de coalitie over de wenselijkheid van voortzetting van de coalitie en van het opzetten van een gezamenlijk evenement. In 2010 zullen hierover besluiten worden genomen.

Voor bewustwordingsactiviteiten op het gebied van de drie programma's waarop Prismaleden werken verwijzen we naar de paragrafen 5.2.2 - 5.2.4.

In gesprek met andere organisaties in het Micha Netwerk is gezocht naar mogelijke aansluitingspunten. Prisma heeft het opstellen van een nieuw bedrijfsplan voor een 'doorstart' van een Micha Netwerk mede gesteund. Op basis hiervan zal in 2010 besloten worden over eventuele aansluiting.

In het kader van bewustwording en soms van lobby en positionering kunnen ook lezingen en artikelen in dagbladen en dergelijke en andere vormen van publiek optreden van de Prismastaf gezien worden. Een overzicht van publicaties en lezingen is gegeven in bijlage 6.

5 Financieringen 2009

Prisma ontving in 2009 voor haar leden via drie kanalen financiële middelen: PSO, EO Metterdaad en MFS. MFS-gelden zijn fondsen uit het particuliere kanaal van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, met als doelstelling om d.m.v. het noordelijke maatschappelijke middenveld en zijn zuidelijke partners bij te dragen aan het bereiken van de Millennium Development Goals. Prisma werkt hiervoor met ICCO, Kerk in Actie, Edukans, Shared People en Oikocredit samen in de zgn. ICCO-alliantie, waarvan ICCO penvoerder is. Fondsen van EO Metterdaad zijn van een iets andere aard; die worden geworven via radio en televisie en komen van het Nederlandse publiek ten behoeve van specifieke projecten rondom een thema in een bepaald land. De besteding van EO Metterdaadfondsen loopt niet alleen via Prismaleden, zoals dat bij de andere financieringen wel het geval is.

In het afgelopen jaar is de doelstelling om de "Block Grant" af te ronden niet gehaald. Er zijn nog enkele organisaties die nog gelden moeten besteden in 2009/ 2010. Daarnaast is het lastig geworden om de juiste rapportage nog boven water te krijgen, zodat ook een goede verantwoording van fondsen gegeven kan worden. Aan het eind van 2009 stonden er nog 50 projecten 'open'.

5.1 EO Metterdaad

EO Metterdaad heeft in 2006 een convenant getekend met Kerk in Actie, EZA en Prisma (KEP). Deze koepelorganisaties vertegenwoordigen een groot deel van de Nederlandse christelijke organisaties die actief zijn op het gebied van hulpverlening. Binnen deze samenwerking vervult Prisma de rol van penvoerder en de rol als vertegenwoordiger van haar leden.

5.1.1 Samenwerkingsovereenkomst

In januari hebben de partijen vergaderd over de verlenging van het convenant. Vervolgens is de vernieuwde samenwerkingsovereenkomst getekend voor een periode van 3 jaar, 2009 tot 2011. De partners bespraken de algemene voortgang tijdens de vergadering in het najaar.

Peter Beker heeft na een lange betrokkenheid bij Metterdaad de coördinatie overgedragen aan Ben Kostwinder. Theanne Boer nam afscheid en haar rol werd overgenomen door Marjon van Dalen.

5.1.2 Operationele zaken

Het overleg met de EO is te onderscheiden in een strategisch en operationeel overleg. De operationele afstemming heeft plaatsgevonden tijdens de (bijna) maandelijks vergaderingen in KEP-verband. De huidige procedure van selectie van mediaprojecten functioneert goed. De organisaties worden gestimuleerd om creatieve ideeën aan te dragen om de projecten voor het voetlicht te brengen. De programmamakers zijn zo beter in staat om de mediaprojecten aansprekend in beeld te brengen. De uitzending van de Helpende Hollander is wat minder frequent, waardoor een wat rustiger beeld ontstaat.

Nieuw was dit jaar de zomerserie. Acht personen vertelden over hun persoonlijke betrokkenheid bij de hulpverlening. De opnames waren in Nederland en werden waar mogelijk afgewisseld met (oude) beelden over het project. De fondsenwerving was bestemd voor een project van deze mensen (in de meeste gevallen afkomstig uit de achterban van de KEP partners). Dit jaar is de programmering twee keer doorbroken voor een noodhulpproject: de plotselinge vluchtelingenstroom als gevolg van de gevechten in de Swat-vallei in Pakistan en de aardbeving in Sumatra.

De selectie van mediaprojecten is de verantwoordelijkheid van de EO. De formats voor het indienen van mediavoorstellen zijn geoptimaliseerd, waardoor een goede inschatting gemaakt kan worden van de mogelijkheden. Als een project de eerste screening passeert

vraagt de EO aanvullende informatie op. Bij een positieve uitkomst wordt het projectvoorstel door het KEP op de uitvoerbaarheid getoetst. Organisaties worden ingelicht als hun project niet geschikt wordt bevonden.

Na de opname van het mediaproject worden de criteria vastgesteld voor mogelijke meeliftprojecten. Geïnteresseerde organisaties kunnen hun projecten hieraan toetsen en middels een webformulier aanmelden. Daarbij wordt aangegeven in hoeverre er aansluiting is. Dat kan ook een deel van de activiteiten van een groter project betreffen. Doel hierbij is om de meeliftprojecten zo dicht mogelijk aan te laten sluiten bij de beelden die op de TV komen. Organisaties zijn beter dan voorheen in staat om hun kansen te beoordelen. Het gevolg van deze werkwijze is dat er minder projecten worden ingediend. Voor de definitieve toewijzing wordt het uitgewerkte voorstel op uitvoerbaarheid en (nogmaals) de aansluiting bij het media project getoetst. Het kan zijn dat aanvullende eisen worden gesteld.

Het KEP speelt een belangrijke rol bij de inhoudelijke afweging van projecten. Dit helpt om op een positief kritische manier projecten tegen het licht te houden. Zijn dit de projecten waar we achter kunnen staan? Helpt het de bevolking werkelijk verder of vergroot het de afhankelijkheid van externe hulp? Zo wordt het mogelijk kwalitatief goede projecten te ondersteunen van betrokken mensen.

De selectie van radioprojecten valt direct onder Metterdaad. Omdat het meestal kleinere financieringen betreft, wordt het voorstel niet uitvoering inhoudelijk getoetst voorafgaand aan de uitzending. De zwaarte van de toetsing bij toekenning is afhankelijk van de toe te zegen bijdrage.

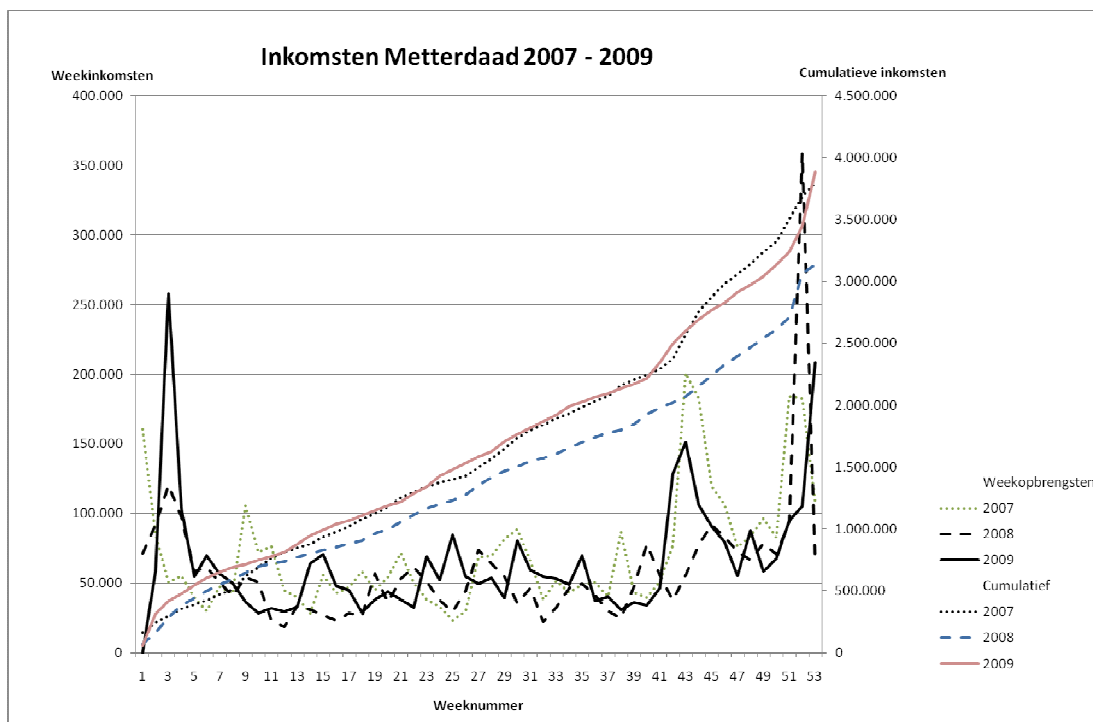
Dit jaar is extra aandacht gevraagd voor de tijdige rapportage over projecten. Hierdoor is het mogelijk de meeste projecten binnen een termijn van 6 maanden af te ronden. In een aantal gevallen was de rapportage aanleiding voor aanvullende vragen. Niet alle projecten behaalden de doelstellingen die waren gepland, bij andere projecten was aanvullende financiering uit andere bronnen nodig om de doelstellingen te behalen. In totaal is nu bijna de helft van alle uitgezette financieringen gerapporteerd. Dat een kwart van de projecten uit 2007 nog gerapporteerd moet worden heeft te maken met een relatief langere projectperiode dan in daarop volgende jaren.

Per week zijn er 3 televisie-uitzendingen: op donderdagmiddag, zaterdagochtend (herhaling) en een samenvatting. Daarnaast besteedt de EO veel aandacht aan extra publiciteit via de Visie en op de website.

5.1.3 Resultaat Fondsenwerving

In 2009 was het resultaat van de fondsenwerving € 3.883.000. Daarmee is de vermindering uit 2007 teruggedraaid. Dit bedrag is exclusief legaten, die naar het Algemeen Fonds gaan. Grafiek 1 geeft de weekinkomsten weer van Metterdaad over het jaar 2009 met als vergelijking de voorgaande jaren. Traditioneel zijn de maanden waarbij meer mensen binnen voor de TV zitten beter voor de inkomsten. Het winterproject wordt uitgezonden rond de jaarwisseling. In 2008 werd dat een week later uitgezonden, waardoor nog veel inkomsten op 2009 geboekt werden.

Aan het einde van het jaar is er een overzicht gemaakt van het type projecten dat de laatste jaren op de TV gekomen is. Daarin is een onderscheid gemaakt in de volgende thema's: onderwijs, gezondheidszorg, hiv & aids, sociale projecten, economische projecten, WatSan (Water en Sanitatie), natuurrampen, oorlogssituaties en doeners. Hiv-

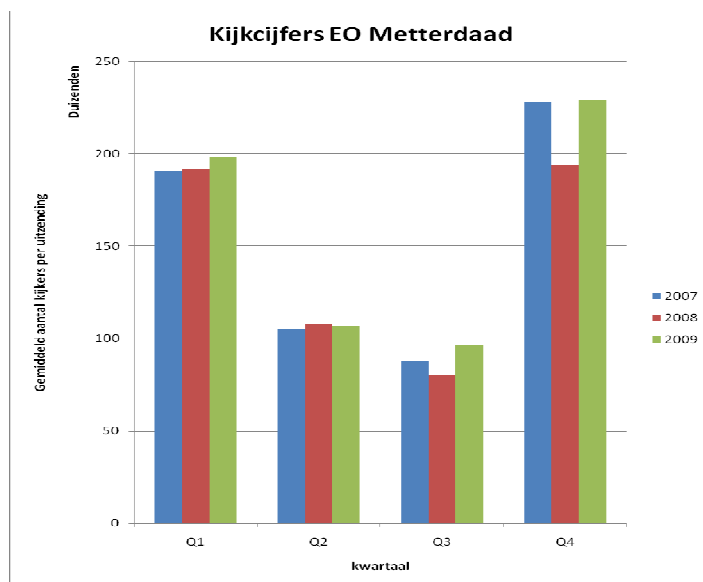

Grafiek 1: Weekinkomsten van EO-Metterdaad in 2007, 2008 en 2009

& aids-projecten hebben vaak naast de medische component een sociale component vanwege het stigma dat rond deze ziekte heerst. Niet alle projecten zijn eenduidig in te delen. In een aantal uitzendingen is er veel aandacht voor medische en sociale projecten en weinig aandacht voor economische en WatSan projecten. De laatste twee thema's doen het ook in de fondsenwerving niet zo goed. Natuurrampen en sociale projecten in vooral Oost-Europa (de kerstprojecten) geven een hoge response van de donateurs. De meeste projecten werden in Azië opgenomen, gevolgd door Afrika. Latijns-Amerika bleef in aantallen en gemiddelde inkomsten per uitzending achter bij de andere continenten.

Het interpreteren van kijkcijfers is lastig. De Stichting KijkOnderzoek meet veel variabelen. Voor programmamakers is belangrijk welk kijktijdaandeel behaald wordt (welk percentage van het totaal aantal kijkers naar een programma kijkt) of hoe lang kijkers ingeschakeld blijven. Voor fondsenwerfers is het totaal aantal kijkers relevant. In grafiek 2 is het gemiddeld aantal kijkers per kwartaal op de donderdagmiddag weergegeven. De herhaling op zaterdag en de samenvatting na Nederland Zingt op zondag zijn niet meegenomen in deze grafiek. Verondersteld wordt dat de zondagochtend uitzending een belangrijke bijdrage is voor de fondsen. Evenals de inkomsten is hier te zien dat de neergang van 2008 in 2009 weer wordt goedge maakt.

In totaal zijn er 49 TV-uitzendingen geweest van Metterdaad. EZA deelnemers hebben in 2009 aan de meeste (20) uitzendingen bijgedragen, gevolgd door Prisma (16) en Kerk in Actie (13). De opnamen van de 6 noodhulpuitzendingen werden alle door Kerk in Actie gefaciliteerd. EZA en Prisma verzorgden de meeste radio-uitzendingen. Een analyse laat zien dat de gemiddelde inkomsten op de mediaprojecten van Prisma 25% boven het gemiddelde liggen. Dit heeft onder andere te maken met de bijdrage aan noodhulpprojecten en twee decemberprojecten. De opbrengsten op de radioprojecten lagen iets hoger dan gemiddeld.

Grafiek 2: Kijkcijfers EO Metterdaad

5.1.4 Toekenning van financieringen

Middels de fondsen die beschikbaar kwamen, konden meer financieringen toegekend worden dan in 2007. De inkomsten zoals in een eerdere paragraaf worden genoemd, komen in principe 3 maanden na de laatste uitzending beschikbaar. Daarnaast moesten in een aantal gevallen de projectvoorstellen geactualiseerd worden, vanwege de tijd tussen eerste indiening en het beschikbaar komen van fondsen.

Koepel	2008				2009			
	Project financiering	AKV Prisma	AKV Derden	Totaal	Project financiering	AKV Prisma	AKV Derden	Totaal
Kerk in Actie	1.050.285	12.403	42.875	1.105.563	1.066.778	22.461	33.695	1.122.934
EZA	1.244.777	16.712	51.880	1.313.369	850.987	17.937	26.904	895.828
Prisma	1.147.491	24.157	36.239	1.207.887	1.253.149	26.385	39.572	1.319.106
EO	509.555	13.474	12.557	535.586	36.937	682	772	38.391
Eindtotaal	3.952.108	66.746	143.551	4.162.405	3.207.851	67.465	100.943	3.376.259

Tabel 1: Besteding van Metterdaad-fondsen naar kostensoort en koepelorganisatie

De toekenning van projecten heeft altijd vertraging ten opzichte van de fondsenwerving. De vermindering van inkomsten in 2008 heeft een lagere toekenning in 2009 tot gevolg. Daarnaast was de situatie in de SWAT-vallei sterk veranderd op het moment dat de fondsen beschikbaar kwamen. De organisaties die een aanvraag ingediend hadden is daarom verzocht met een nieuw voorstel te komen voor de besteding van de fondsen.

Binnen het convenant wordt gestreefd naar een verdeling van 30-30-30-10 voor Kerk in Actie, EZA, Prisma en de EO. Dit wordt bekeken over een termijn van 3 jaar. Noodhulpprojecten zijn van deze verdeling uitgesloten. Uit Tabel 1 blijkt dat Prisma dit jaar relatief meer fondsen heeft gekregen voor haar reguliere projecten en Kerk in Actie voor de noodhulpprojecten. Doordat relatief meer fondsen gaan naar de mediaprojecten, heeft de selectie door de EO invloed op de onderlinge verdeling. De opbrengst van de radioprojecten is hierin meegenomen en komt volledig ten goede aan het radioproject.

Koepel	Reguliere projecten				Noodhulp projecten				Totaal
	2007	2008	2009	Totaal	2007	2008	2009	Totaal	
Kerk in Actie	26%	31%	29%	29%	46%	12%	51%	35%	30%
EZA	37%	29%	32%	33%	0%	40%	3%	16%	29%
Prisma	31%	24%	37%	30%	44%	48%	46%	46%	34%
EO	6%	16%	2%	8%	10%	0%	0%	3%	7%

Tabel 2 Verdeling van de projectfondsen in percentage

De mogelijkheid goede mediaprojecten te kunnen aanleveren heeft altijd voorop gestaan. Daarom gelden er geen afspraken over een onderlinge verdeling tussen Prismaleden. Omdat we zouden kunnen rekenen op 3 mediaprojecten die over het algemeen ook veel fondsen kunnen besteden, is deze verdeling dan ook niet mogelijk. Dit wordt duidelijk zichtbaar in Tabel 3.

Prisma lid	2007	2008	2009	totaal
Dark & Light Blind Care	0%	7%	1%	3%
De Verre Naasten	1%	3%	13%	6%
Dep.Hulpv. CGK	0%	1%	2%	1%
Dorcas	20%	13%	7%	13%
GZB	9%	9%	3%	7%
Kom over en help	2%	0%	34%	13%
MAF	0%	1%	0%	1%
Red een kind	8%	5%	11%	8%
Tear	27%	19%	17%	21%
Woord en Daad	11%	14%	4%	10%
World Servants	1%	0%	0%	0%
World Vision Nederland	11%	5%	4%	7%
ZOA Vluchtelingen zorg	10%	21%	5%	12%

Tabel 3 Verdeling onder Prismaleden.

De totalen betreffen de verdeling over de Prismaleden van alle EO-Metterdaadmiddelen voor Prisma over 2007-2009.

5.1.5 Samenvatting

De samenwerking met EO heeft zich verder uitgekristalliseerd. Het gewijzigde proces van selectie van mediaprojecten maakt het mogelijk goede keuzes te maken. De toetsing van de voorstellen en de rapportage over de gerealiseerde activiteiten en behaalde doelstellingen borgen de kwaliteit van de financieringen. De ontwikkelingen staan niet stil, zeker niet in de mediawereld. De draagkracht voor identiteitsgebonden hulpverlening is het afgelopen jaar wel gegroeid.

De inkomsten zijn in 2009 gegroeid ten opzichte van het voorgaande jaar en komen daarmee weer op het niveau van 2007. Door de inzet van meerdere kanalen wil de EO meer doelgroepen bereiken en de inkomsten verhogen. Prismaleden hebben het afgelopen jaar relatief meer financieringen gekregen dan de andere koepelorganisaties.

5.2 MFS I

5.2.1 Algemeen

Sinds 2007 ontvangt Prisma fondsen uit het MedeFinancieringsStelsel (MFS) van MinBuZa door samenwerking in de ICCO-alliantie. Deze financieringsronde loopt van 2007 tot 2011. Prisma werkt in de Alliantie samen op drie thema's:

- basisgezondheidszorg, waarvoor Prisma trekker is, in samenwerking met ICCO;
- hiv & aids in samenwerking met ICCO en Kerk in Actie;
- onderwijs in samenwerking met ICCO, Kerk in Actie en Edukans.

Organisatie van het werk

Voor elk van de thema's is er een programmacoördinator die onder centrale regie van de programmamanager MFS functioneerden tot september. Met de overstap van de PM naar de ICCO-alliantie zijn de taken het MFS-programmateam iets anders verdeeld. Arno Louws is part-time aangetrokken om het PME-gedeelte en de financieel administratieve taken van MFS op zich te nemen. Elly Urban coördineert het interne Programmaoverleg. Binnen Prisma functioneren voor elk van de thema's werkgroepen van deelnemende leden en Prismastaf. Deze themawerkgroepen komen maandelijks samen om operationele en administratieve zaken te bespreken en om d.m.v. thema-inhoudelijke leersessies de eigen capaciteit, kwaliteit en professionaliteit te versterken. Voor de uitvoering van de MFS-financiering is er binnen Prisma een handboek opgesteld t.b.v. de leden. Er zijn in 2009 drie updates geweest van het administratief handboek. Die zijn verspreid via het extranet waarop altijd de laatste versie te vinden is. In dit handboek is alle documentatie met betrekking tot MFS geïntegreerd. In de kantlijn zijn documenten opgenomen naar achterliggende richtlijnen vanuit ICCO en het ministerie.

Deelnemende lidorganisaties op MFS-thema's:

Onderwijs	Hiv & aids	Basisgezondheidszorg
Red een Kind	Dep. Hulpverlening in Bijzondere Noden Ger.Gem.	Dark & Light Blind Care
Kom over en help	Dep. Diaconaat CGK	De Verre Naasten
Oikonomos Foundation	Dorcas	Dorcas
World Servants	De Verre Naasten	LEPRAzending
ZOA Vluchtelingenzorg	GZB	Tear
Wycliffe (vanaf eind 2008)	Oikonomos Foundation	Woord en Daad
	Red een Kind	World Servants
	Tear	
	Trans World Radio	
	Woord en Daad	

Tabel 4: Deelnemende lidorganisaties op MFS-thema's

Aan het eind van 2009 is geconstateerd dat Oikonomos en DCGK niet aan al hun MFS verplichtingen konden voldoen. Daarom is een gedeelte van de toebedeelde financiering herverdeeld onder de andere Prismaleden. De insteek van deze extra financiering was dat het alleen besteed kon worden aan het versterken van programma's in 2009 en 2010.

Programma monitoring en evaluatie

Als vervolg op de in 2008 uitgevoerde PME-audit hebben de deelnemende lidorganisaties MFS-jaarplannen en bijbehorende portfolio-overzichten ingediend in plaats van individuele projectvoorstellen. Deze manier van werken beviel goed omdat hierdoor een betere onderlinge programmatische afstemming mogelijk was en tot een evenwichtiger verdeling van de verantwoordelijkheden tussen Prisma en de lidorganisaties kon worden

gekomen. Drie lidorganisaties hebben nog projectvoorstellen op basis van individuele projectvoorstellen ingediend.

Monitoring van de voortgang van programma's gebeurde met behulp van halfjaarlijkse monitoringoverzichten waarin de belangrijkste monitoringgegevens werden ingevuld en door Prisma zijn geconsolideerd. Financiële monitoring vond plaats met behulp van driemaandelijke cashflow-overzichten.

Door middel van analyse van documentatie van geselecteerde projecten van elk van de deelnemende lidorganisaties werd een PME-audit uitgevoerd. De resultaten hiervan zullen begin 2010 beschikbaar komen.

Terms of Reference werden opgesteld voor *peer reviews* die in de loop van 2010 uitgevoerd zullen worden, zowel onderling tussen de partnerorganisaties in het Zuiden als tussen de lidorganisaties in Nederland.

	Onderwijs	BGZ	HIV/AIDS	Totaal
India	1.253.571	1.101.601	575.574	2.930.746
Thailand	1.410.000	-	4.703	1.414.703
Oeganda	350.000	229.672	207.233	786.905
Zuid Afrika	-	-	983.786	983.786
Sudan	629.537	389.467	95.000	1.114.004
Ethiopië	1.232.445	83.241	305.978	1.621.664
Indonesië	501.812	77.466	-	579.278
Kenia	42.185	24.000	822.695	888.880
Haïti	-	457.752	132.359	590.111
Malawi	231.328	-	175.000	406.328
Ghana	287.138	81.540	55.461	424.139
Bangladesh	-	530.993	159.091	690.084
Liberia	423.456	-	-	423.456
Nigeria	90.689	69.473	303.425	463.587
Zimbabwe	30.000	-	427.135	457.135
Colombia	-	341.276	-	341.276
Burkina Faso	-	134.582	158.400	292.982
Cambodja	-	233.947	95.000	328.947
DR Congo	143.767	115.000	147.566	406.333
Afghanistan	-	274.161	-	274.161
Tanzania	-	129.020	74.837	203.857
Guatemala	-	170.410	-	170.410
Lesotho	-	-	141.245	141.245
Nepal	-	54.279	60.000	114.279
Albanië	136.000	-	-	136.000
Dom. Rep.	-	95.000	53.400	148.400
Zambia	6.283	28.445	179.044	213.772
Brazilië	-	-	85.000	85.000
Mozambique	-	-	71.137	71.137
Albanië	-	94.578	-	94.578
Pakistan	-	126.462	-	126.462
Ivoorkust	-	-	50.000	50.000
Sri Lanka	-	-	13.146	13.146
Tsjaad	-	94.717	108.934	203.651
Bolivia	-	-	30.620	30.620
Egypte	-	98.827	-	98.827
Rwanda	-	-	315.188	315.188
Sierra Leone	-	25.726	93.029	118.755
Wereldwijd	-	20.000	13.111	33.111
Oekraïne	-	-	-	-
Totaal	6.768.211	5.081.635	5.937.097	17.786.943

Tabel 5: Financieringen in 2009 per land en thema

Programmatisch werken, co-responsibility en decentralisatie

In 2009 werd nog duidelijker dat programmatisch werken essentieel is om tot duurzame ontwikkeling te komen. Voor Prisma betekende het, dat lidorganisaties zich meer moeten focussen op bepaalde landen en dat er gezamenlijk duidelijkere kaders moesten worden gesteld voor onze inbreng op het gebied van basisgezondheidszorg en hiv & aids. Met de ontwikkelde kaders kunnen er in 2010 verdere stappen gezet worden richting programmaontwikkeling voor MFS II.

Pro en CoDe

Bij Alliantiepartner ICCO ligt het CoDe-traject (co-responsibility en decentralisatie) in het verlengde van Programmatisch Werken. Prisma heeft vanaf het begin van deze ontwikkeling aangegeven dat ze de beweging van co-responsibility ondersteunt en bij enkele van haar leden is deze beweging ook gaande. Prisma kan niet meegaan met decentralisatie. Wel hebben we er als staf en leden, bij de samenwerking, mee te maken. ICCO heeft in acht regio's regionale kantoren en regionale adviesraden in diverse stadia van ontwikkeling. Veel ICCO-staf uit Utrecht heeft inmiddels, of is bezig met het overdragen van zijn/haar taken aan de regionale kantoren. Dat heeft gevolgen voor de manier van samenwerken: De programmaspecialisten bevinden zich in Utrecht, maar de uitwerking van de programma's in de landen dient meer en meer afgestemd te worden met de *program officers* in het regiokantoor. In 2009 leidde de regionalisering van ICCO soms tot onduidelijkheid in communicatie en afstemming. In 2010 moeten de lijnen helder worden en moet er een werkwijze ontwikkeld worden voor optimale afstemming en communicatie, waarbij de relaties van leden met hun partners gerespecteerd worden.

Partnerorganisaties, interventiestrategieën en doelgroepen

De implementatie van de programma's gebeurt door verschillende organisaties aan het eind van de keten. De variëteit aan implementerende organisaties laat ook iets zien van de typische insteek die Prismaleden kiezen in het implementeren van de programma's op de verschillende thema's. Bovenstaande tabel (Tabel 5) geeft daar een overzicht van.

5.2.2 Deelprogramma Onderwijs

Beschrijving van het deelprogramma/introductie

De Alliantieleden Edukans, ICCO, Kerk in Actie en Prisma voeren gezamenlijk het deelprogramma Onderwijs uit, onder coördinatorschap van Edukans. Dit programma streeft binnen de 'Education for All'-doelstellingen, waarin de Millenniumdoelen 2 en 3 begrepen zijn, de volgende doelen na voor *basic education*:

1. Vergroten van de toegang tot onderwijs voor de laatste tien tot twintig procent van de kinderen die buiten de boot blijven vallen;
2. Afname van de hoge *drop-out*, met name bij meisjes;
3. Meer relevantie en kwaliteit van basisonderwijs, inclusief basisberoepsonderwijs.

Voor het bereiken van de doelen worden drie interventiestrategieën gebruikt: directe armoedebestrijding, maatschappijopbouw en beleidsbeïnvloeding. Er wordt vooral gewerkt (60 – 70% van de financiering) aan lokale oplossingen om de 'Education for All'-doelstellingen te realiseren, waarbij de volgende thema's bijzondere aandacht krijgen:

- a) onderwijs en werk;
- b) onderwijs en hiv & aids;
- c) onderwijs in (post-)conflict situaties;
- d) onderwijs voor gemarginaliseerde volken;
- e) alfabetisering voor jongeren en volwassenen.

Het onderwijsprogramma werd in 2009 uitgevoerd in 17 landen, waarvan in 11 landen Prismaleden werkten.

Successen en uitdagingen

Begin 2009 is in Nederland door de Alliantieleden een *midterm review* gehouden, betreffende het lopende onderwijsprogramma. De belangrijkste conclusies waren:

- De algemene tevredenheid over de voortgang van het programma, de resultaten en de onderlinge samenwerking is groot.
- Belangrijke punten om vast te houden:
 - o de aandacht voor kwetsbare groepen;
 - o het gesprek met partners over waarden en identiteit;
 - o de aandacht voor lokale culturen en keuzes.
- Punten om in 2009 en 2010 te verdiepen en te versterken:
 - o een meer expliciete verbinding tussen het onderwijsprogramma en de identiteit van Prisma/Alliantieleden;
 - o doordenken van de rechtenbenadering;
 - o kwaliteit van onderwijs versterken;
 - o aandacht voor gender en hiv & aids in relatie tot onderwijs;
 - o ervaring opdoen met een 'multi-actorbenadering';
 - o meer aandacht voor de strategie van beleidsbeïnvloeding.

Als voorbeelden van successen in het programmatisch samenwerking kunnen worden genoemd:

- Ethiopië, waar in 2009 een gezamenlijke workshop plaatsvond van partners van Edukans, Red een Kind en Dark&Light over inclusief onderwijs.
- India, waar veelbelovende plannen zijn uitgewerkt voor een capaciteitsontwikkelingstraject op het gebied van beleidsbeïnvloeding voor de partners van Red een Kind, Oikonomos en Edukans. Een goede impuls voor het verder programmatisch samenwerken in India.

Stand van zaken en voortgang programma's¹

In de elf landen waar Prismaleden participeren in het onderwijsprogramma zijn onderwijsprogramma's op verschillende manieren uitgevoerd en verder ontwikkeld. In een aantal landen, met name (post-)conflictgebieden, maakte het onderwijsprogramma deel uit van een breder programma van opvang van vluchtelingen en rehabilitatie. In andere landen is er gewerkt aan de verdere programmatische inbedding van verschillende onderwijsprojecten in een breder onderwijsprogramma, waarin partners van Prismaleden en andere Alliantieleden een bijdrage leverden. In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van de voortgang van onderwijsprogramma's in de verschillende landen.

Een groot deel van de financiering werd ingezet voor directe armoedebestrijding, waarbij er door de Prismaleden meer en meer aandacht is gegeven aan kwaliteit van onderwijs. Vanuit de themawerkgroep onderwijs is er daarnaast een traject ingezet om capaciteit te vergroten op het gebied van beleidsbeïnvloeding (gericht op beleidsbeïnvloeding in het zuiden, door onderwijspartners). Er zijn afspraken gemaakt om in 2010 in drie pilotlanden (India, Ghana en Indonesië) die lobbytrajecten uit te voeren.

In 2009 kwam de themawerkgroep zeven keer bij elkaar. In breder Alliantieverband werden drie onderwijsthemamiddagen gehouden. Onderwerpen waren: *midterm review* van het onderwijsprogramma (zie casus), religie & onderwijs in fragiele staten en onderwijs & MFS II.

Samenwerking met kennisplatforms/anderen

- Prisma nam deel aan het samenwerkingsverband Educaids, gericht op onderwijs en hiv & aids. In 2009 werden Educaids-netwerken in Kenia en Oeganda begeleid in het ontwikkelen van beleid op het gebied van SRHR en seksuele vorming van jongeren. In Ethiopië werd een voorlichtingstraject voor jongeren ondersteund bij

¹ De voortgang van het Alliantie-onderwijsprogramma als geheel is beschreven in het jaarverslag van de ICCO-alliantie. In dit Prisma-jaarverslag worden de landenprogramma's belicht waarvoor Prismaleden de trekkersrol ('lead') vervullen of waarbij partners van Prismaleden betrokken zijn.

een grote groep partners, met behulp van de in 2008 in opdracht van Educaids gemaakte documentaire 'Tomorrow will be better'. Prisma was in 2009 voorzitter van de Stuurgroep Educaids. De betrokkenheid van Prismaleden bij Educaids is vergroot, met name in Ethiopië en Oeganda en de aansluiting met het onderwijsprogramma is versterkt.

- Prisma en Prismaleden namen deel aan bijeenkomsten van het Kennisforum 'Basic Education' met bijbehorende werkgroepen. In dit platform van het Ministerie van BuZa, ontwikkelingsorganisaties en kennisinstellingen, werd aandacht besteed aan het Global Monitoring Report 2009 van Unesco over 'Education for All'.
- Met de Global Campaign for Education is samengewerkt in verschillende lobby-activiteiten op het gebied van onderwijs.

Beleid en onderzoek

- Prisma nam in Alliantieverband deel aan een onderzoekstraject op het thema Religie & Onderwijs. Als vervolg op een breed onderzoek naar religie en onderwijs in verschillende landen werd in 2009 een onderzoek afgerond naar Onderwijs, Religie en Fragiele Staten. Op basis van literatuurstudie en interviews met enkele leden van de ICCO-alliantie (waaronder ook een aantal Prismaleden) is in beeld gebracht op welke manier religieuze NGO's en kerken in fragiele staten betrokken zijn bij onderwijs. Het onderzoek is in juni 2009 gepresenteerd en afgerond.
- Na afronding van het onderzoek naar Onderwijs, Religie en Fragiele Staten heeft de werkgroep Religie en Onderwijs (ICCO/KIA, Edukans en Prisma) een start gemaakt met het formuleren van beleid op het thema Onderwijs en Religie. Beide onderzoeken bevatten beleidsaanbevelingen, die in de werkgroep zijn besproken; het beleidsstuk zal in 2010 worden afgerond.
- In 2009 is een inventarisatie gemaakt van bestaande beleidsdocumenten van Prismaleden op het gebied van onderwijs. Deze documenten zijn in de themawerkgroep uitgewisseld. Conclusie was dat er geen noodzaak is om een verder gezamenlijk Prisma-onderwijsbeleid te formuleren.
- Een inventarisatie is uitgevoerd van veelbelovende voorbeelden van kwaliteitsverbetering van onderwijs waarnaar we (in Alliantieverband) in 2010 verder onderzoek willen doen.
- Vanuit Educaids is een onderzoekstraject voorbereid om in Ethiopië de resultaten van de hiv & aids-clubs, die aan veel scholen zijn verbonden, te onderzoeken. Start van de uitvoering is gepland begin 2010.
- Door de partners die in Kenia en Oeganda deelnamen in de Educaidsnetwerken is onderzoek gedaan onder jongeren en leerkrachten naar kennis en gedrag op het gebied van seksualiteit. Het primaire doel hiervan was 'evidence' te verzamelen voor de partners om daarop hun beleid te baseren. De uitkomsten waren voor alle betrokkenen confronterend: jongeren/kinderen blijken in beide landen op zeer jonge leeftijd seksueel actief te worden (vaak onder dwang of grote sociale druk), voorlichting en begeleiding vindt nauwelijks plaats, risico's zijn groot. Besloten is om de resultaten verder te analyseren en in 2010 een gezamenlijk rapport uit te brengen.

Conclusie voortgang deelprogramma 2009

In elf landen waren onderwijsprogramma's in uitvoering waarin (partners van) Prismaleden participeerden. De voortgang is over het algemeen goed te noemen. Er is veel aandacht besteed aan het verbeteren van de kwaliteit van onderwijs en capaciteitsopbouw van partners op dat gebied. De samenwerking tussen (partners van) Alliantieleden is in een aantal landen verder versterkt. Een veelbelovend traject voor capaciteitsopbouw op het gebied van beleidsbeïnvloeding (lobby) is uitgewerkt en in gang gezet. Lobby blijkt een bindende factor te kunnen zijn in programmatische samenwerking tussen partners.

5.2.3 Deelprogramma Hiv & aids

Beschrijving van het deelprogramma/introductie

In het hiv & aids-programma werkt Prisma binnen de ICCO-alliantie aan een samenleving die met aids kan omgaan. Dat betekent dat:

1. Iedereen kennis heeft van hiv & aids;
2. Iedereen weet hoe zichzelf te beschermen tegen de infectie en leeft in een omgeving die hem daartoe in staat stelt;
3. Hiv-positieve mensen toegang hebben tot goede zorg en behandeling;
4. Stigmatisering en discriminatie tot het verleden behoren;
5. De impact van hiv & aids op individueel en samenlevingsniveau is geminimaliseerd.

Het hiv & aids-programma richt zich op de volgende thema's: destigmatisering, preventie, behandeling, zorg en ondersteuning, en op *impact mitigation*.

In 2009 is er, binnen Prismaverband, door tien organisaties² in 30 landen gewerkt aan het hiv & aids-programma van de ICCO-alliantie. Zoals in het jaarplan 2009 al is vermeld, waren de activiteiten van verschillende aard. Om de activiteiten en landen meer te concentreren is er een beleidskader opgesteld. In het beleidskader is afgesproken om aantoonbare aandacht te hebben voor (de participatie van) kwetsbare groepen en de duurzaamheid van de partners. Ook is er meer nadruk gelegd op afstemming met overheden met betrekking tot de hiv- & aids-activiteiten. Dit kan door middel van afspraken, maar ook door lobby voor bijvoorbeeld betere leefomstandigheden voor mensen met hiv.

In 2009 is er een tweetal programma's van start gegaan. In **Nigeria** hebben drie organisaties een gezamenlijk plan geschreven waarin zij hun eigen expertise ten dienste stellen van de anderen. Daardoor zijn er nieuwe hiv- & aids-materialen (boeken, voorlichtingsmateriaal) ontwikkeld en binnen o.a. school- en kerkprogramma's gebruikt. In **Zimbabwe** is een gezamenlijk plan opgesteld om bij de overheid te lobbyen voor grondwettelijke vastlegging van een betere positie van kwetsbare kinderen. Het plan zal in 2010 worden uitgevoerd.

In 2009 is er gekozen om het aantal landen waarin gewerkt zal worden drastisch te verlagen. In overleg met het basisgezondheidsprogramma is er afgesproken om gezamenlijk programmatisch te gaan werken in 15 landen. De projecten in andere landen zullen in 2010 worden afgebouwd. Per land is er een trekker aangesteld die het proces van programmatisch werken in Nederland coördineert. Ook inhoudelijk zijn er keuzes gemaakt om meer samenhang binnen het programma te creëren. Keuzes met betrekking tot het versterken van het maatschappelijk middenveld en de lobby richting de overheid zijn in meerdere projecten opgepakt en de eerste resultaten zijn hier ook geboekt. Er zijn meer groepen georganiseerd (*Self Help Groups*) die opkomen voor de belangen van mensen met hiv. Van alle projecten heeft 74% structuren ter plekke om de participatie van mensen met hiv in de ontwikkeling en uitvoering van het project te kunnen garanderen.

Het door PSO gefinancierde capaciteitsopbouwprogramma in Zuidelijk Afrika is in 2009 afgerond. Daarbij heeft ook een evaluatie van het programma plaatsgehad, uitgevoerd door Gerard Verbeek, waaruit lessen worden getrokken voor verdere programmatische samenwerking in de toekomst.

In 2009 zijn er zeven themawerkgroepvergaderingen gehouden in gezamenlijkheid met het Basisgezondheidsprogramma. In de tweede helft van het jaar hebben World Vision, het Leger des Heils en Operatie Mobilisatie geparticipeerd om alvast "voor te sorteren" op MFS II.

² In het Hiv & aidsprogramma participeren: Bijzondere Noden, CGK, Dorcas, De Verre Naasten, GZB, Oikonomos, Red een Kind, Tear, Trans World Radio, Woord en Daad

Successen en Uitdagingen

Successen:

- Het PSO traject in **Zuid-Afrika** heeft MCDC meer inzicht gegeven in aspecten binnen de organisatie en in de uitvoering van het werk die aangepakt moeten worden.
- In **Cambodja** is beleid over Child Protection succesvol ingevoerd en geaccepteerd door het bestuur van PNKS per 1 juli 2009.
- In **Oeganda** vervult ACET de rol van trainingsinstituut, dat de lokale kerk helpt in haar rol om via de SAG's(13 nieuwe in 2009!) de kerken te helpen te veranderen en oog te hebben voor de problematiek van gezinnen en hiv & aids.

Uitdagingen:

- Het is lastig de Home Based Care-workers in **Zuid-Afrika** gemotiveerd te houden. De omstandigheden waarin zij hun werk doen zijn vaak zwaar; bovendien hebben zij zelf ook vaak met soortgelijke situaties te maken.
- In **India** kwam het programma met kerken minder snel van de grond, doordat het lastig bleek om de goede samenwerking met jeugdorganisaties te vinden die konden bijdragen aan de ontwikkeling van materialen. Stigma is een groot probleem. Door de grote fysieke afstand tussen cliënten is het vormen van solidariteitsgroepen een lastige opgave.

Beleid en onderzoek

Het visiestuk op hiv & aids is afgerond. Nadat is gebleken dat het visiestuk uit 2004 een *update* nodig had, is er in consultatie met de leden en de partners een nieuw, compacter visiestuk ontwikkeld. Het oude beleidsdocument blijft beschikbaar op de website.

Binnen de Alliantie zijn er drie leerbijeenkomsten georganiseerd. In de bijeenkomst over *gender-gelijkheid* werd het voorlopige beleid van de ICCO-alliantie besproken en is er aandacht gegeven aan het onderzoek '*Gender mainstreaming* in hiv & aids en SRHR programma's'. Daarnaast zijn er nog twee leersessies gehouden over 'Human Resources for Health' (samen met ICCO en Cordaid) en over 'Family planning and abortion'.

Er is een begin gemaakt met het onderzoek naar de preventiemethoden die door Prismaleden gebruikt worden binnen de programma's. In 2010 zal dit onderzoek afgerond worden en zal er gekeken worden of hier ook 'best practices' uit te halen zijn.

Nadat er in 2008 een achtergronddocument over '*workplace policies on HIV & AIDS*' is ontwikkeld, is er in 2009 binnen veel projecten aandacht gekomen voor dit aspect. Bij het grootste gedeelte van de partners wordt het belang van aandacht voor hiv op de werkvloer onderkend en bij de helft van de organisaties heeft dit ook geleid tot de formulering van een '*workplace policy*'. Daarmee is het onderzoek afgerond.

Lobby, netwerken en lidmaatschappen

Prisma heeft in 2009 geparticipeerd binnen het CABA (*Children Affected by Aids*)-netwerk en Share-net. In beide netwerken heeft Prisma getracht mee te denken over relevante onderwerpen (zoals de evaluatie van UNAIDS en aandacht voor kinderen in het regeringsbeleid).

Prisma participeert in de organisatie van een Summit Of High Level Religious Leaders' over '*Religious Leadership in the Fight Against AIDS*'. In 2009 is een aantal bijeenkomsten georganiseerd over de invulling hiervan en is er een voorstel geschreven. In 2010 zal deze summit worden gehouden.

Prisma heeft deelgenomen aan de SAN-experttour, waar een presentatie werd gegeven van de leerpunten uit een gezamenlijk project met betrekking tot kinderen en jongeren in Zuid-Afrika met partners van Oxfam Novib, Hivos, Cordaid, ICCO, Save en WPF,.

Activiteiten richting het Global Fund hebben niet in 2009 plaatsgevonden, maar in 2010 wordt er binnen het India-programma nagegaan waar aansluiting gevonden kan worden. Prisma heeft een presentatie gegeven over '*Engaging churches, religious leaders and Faith based Organizations in overcoming HIV- & AIDS-related stigma*' tijdens haar

deelname aan de CDS-conferentie, georganiseerd door het Centre for Development Studies (CDS) van de Rijksuniversiteit Groningen in samenwerking met COS-Groningen. Prisma heeft zich in haar uitingen en deelnames aan externe evenementen vooral gericht op de positieve rol van kerken. Prisma heeft dit jaar zelf niet deelgenomen aan internationale conferenties, maar heeft wel een beleid opgesteld om partners te ondersteunen om deel te nemen. Het doel van het beleid is om partners mogelijkheden te bieden om kennis te nemen van de internationale context en daarnaast ook binnen dit kader een positief christelijk geluid te laten horen. In 2009 heeft CSS, een partner van Woord en Daad, geparticipeerd in de internationale Aidsconferentie in Bali. Daar hebben zij tevens een presentatie verzorgd.

Bewustwording

Prisma heeft als onderdeel van interne bewustwording een training georganiseerd voor Prismaleden en Alliantiepartners. Dit was de 'Churches, Channels of Hope' workshop, gegeven door Christo Greyling. Alle partners, betrokken bij het capaciteitsopbouwprogramma van PSO hebben deze training ook gehad. Centraal staan:

- de bewustwording van eigen houding en gedrag;
- informatie en inzicht in de hiv-problematiek en
- de rol die christenen en kerken kunnen spelen in de aids aanpak.

Conclusie voortgang deelprogramma 2009

De voortgang van de programma's is redelijk. Er werd meer aandacht besteed aan de participatie van de doelgroep en het *mainstreamen* van hiv & aids in de 'workplace'. Ook zijn de eerste resultaten zichtbaar geworden van het programmatisch werken. De nieuwe beleidskaders zijn opgesteld. Er is een keuze gemaakt voor minder landen, om de ontstane fragmentatie tegen te gaan. Verder zijn er inhoudelijke keuzes gemaakt om meer in te zetten op maatschappijopbouw en op beleidsbeïnvloeding van overheden.

5.2.4 Deelprogramma Basisgezondheidszorg

Beschrijving van het deelprogramma/introductie

De Alliantieleden ICCO, Kerk in Actie en Prisma voeren gezamenlijk het deelprogramma Gezondheidszorg uit, onder coördinatorschap van Prisma. De Prismaleden die mede uitvoering hebben gegeven aan dit programma in 2009 zijn: Tear, Dorcas, Woord en Daad, Leprazending, De Verre Naasten, Dark & Light Blind Care en World Servants.

Het programma heeft als doelstelling het versterken van de gezondheidszorgsystemen op lokaal- en districtsniveau, met speciale aandacht voor seksuele en reproductieve gezondheid voor vrouwen, jongeren, adolescenten en kansarme groepen. Het programma draagt bij aan de millenniumdoelen 3, 4 en 5. Voor het bereiken van de doelen worden drie interventiestrategieën gebruikt: directe armoedebestrijding, maatschappijopbouw en beleidsbeïnvloeding.

In 2009 zijn kaders vastgesteld waaraan de landenprogramma's moeten voldoen.

Basis voor het programma is aantoonbare aandacht voor kwetsbare groepen in de programma's. Er wordt binnen de programma's nadrukkelijk aandacht geschonken aan kwaliteit, die onder andere tot uiting komt in financiële en organisatorische duurzaamheid (inclusief Human Resource Management) en capaciteitsopbouw. Complementariteit komt tot uiting in een strategie over verdergaande samenwerking c.q. partnerships met de overheid en andere actoren.

Samen met de partnerorganisaties wordt vooral gewerkt aan versterking van programma's op de thema's seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR), *disability*, *Human Resources*, ziektekostenverzekeringen en het werken met gezondheidskoepels.

Het gezondheidszorgprogramma werd in 2009 uitgevoerd in 23 landen, waarvan in de landen Ghana, Soedan, Tanzania, Afghanistan, India, Bangladesh, Cambodja, DR Congo en Haïti tevens al werd ingezet op programmatisch werken.

In 2009 is afgesproken dat we ons in 2010 als voorbereiding vooral zullen toelagen op het bouwen van sterke programma's in 15 van deze landen.

Successen en uitdagingen

Successen:

- In 2009 heeft lobbywerk in Afghanistan betreffende het nationale oogzorgprogramma erin geresulteerd dat basis-oogzorg door het ministerie van gezondheidszorg is opgenomen in het nationale basispakket van gezondheidsvoorzieningen (BPHS).
- In het gezamenlijk Food Security programma van ICCO, TLM en Dark & Light Blind Care zijn in het eerste jaar ruim 1.000 mensen met een handicap opgenomen in het programma. Het betrekken van mensen met een handicap bij een regulier programma trekt de aandacht in Bangladesh. Inmiddels wil ook DfID mensen met een handicap op gaan nemen in hun Food Security programma.
- In Oeganda is in Karamoja het vooroordeel tegen PLWHA sterk gereduceerd. Drama/toneelgroepen hebben goede ingang bij de bevolking en worden beschouwd als een *community mobilisation tool*. De hiv peergroup-verhalen hebben PLWHA uit hun isolement gehaald.

Uitdagingen:

- In Cambodja is het een uitdaging om te werken met een partner zoals TASK, die sterk gericht is op dienstverlening en minder wordt gedreven door versterking van de gemeenschap naast het vraaggestuurde werken. Het succes is dat de organisatie middels een capaciteitsopbouwtraject kon worden ondersteund in een nieuwe strategische richting en inrichting van de organisatie.
- Verder liggen veel uitdagingen op het gebied van context. Zo is dit in Karamoja, Oeganda, de chronische armoede die mede wordt veroorzaakt door de aanhoudende droogte. In Zuid-Soedan blijft de veiligheid een issue.
- Ook uitfasering na MFS I vormt een enorme uitdaging voor sommige partnerorganisaties, zoals die in de Dominicaanse Republiek, omdat de lokale (overheids)support voor het gezondheidsprogramma nog zeer beperkt is.

Stand van zaken en voortgang programma's³

Veel van de programma's worden uitgevoerd in afgelegen en rurale gebieden en richten zich op toegang tot basisgezondheidszorg en verbetering van kwaliteit. Er was in 2009 meer aandacht voor inspraak van de doelgroep in programma's (maatschappij-opbouw). Zo wordt onder andere in Oeganda, Haïti, India en Zuid-Soedan met *community committees*, *village health committees* en *self help groups* gewerkt. Tevens werd er nagedacht over financiële duurzaamheid van gezondheidszorgprogramma's. Hiervoor worden in DR Congo en India pilots uitgevoerd op het gebied van *Health insurance*. In India en Ethiopië is met een aantal partnerorganisaties gekeken hoe *mainstreaming disability* kan worden vormgegeven door hun projecten open te stellen voor mensen met een handicap. Zie verder de tabel in bijlage 5.

In 2009 kwam de gecombineerde themawerkgroep Basisgezondheidszorg en Hiv & aids zeven keer bij elkaar (zie 5.2.3. onder "Beschrijving van het deelprogramma"). Er zijn drie gezamenlijke leersessies georganiseerd in Alliantieverband (zie 5.2.3 onder "Beleid en onderzoek"). Tevens is op initiatief van de themawerkgroep een themamiddag over de *rights based approach* versus de *family based approach* georganiseerd. Ook hebben verschillende leden deelgenomen aan de bijeenkomst van PSO over netwerken.

Samenwerking met kennisplatforms/anderen

- Prisma heeft actief geparticipeerd in het platform Share-Net. Tijdens verschillende bijeenkomsten is nagedacht over o.a. seksuele rechten en de MDG's, de uitkomsten van het Gutmacher rapport over abortus. Omdat er bij de meeste bijeenkomsten

³ De voortgang van het Alliantie-gezondheidszorgprogramma als geheel is beschreven in het jaarverslag van de ICCO-alliantie. In dit Prisma-jaarverslag worden de landenprogramma's belicht waarvoor Prismaleden de trekkersrol ('lead') vervullen of waarbij partners van Prismaleden betrokken zijn

- mensen van MinBuZa aanwezig zijn, is dit voor Prisma een belangrijk netwerk. Voor Share-Net stond 2009 vooral in het teken van ICPD@15: het 15-jarig bestaan van de Caïro-declaratie. Share-Net heeft vooruitstrevend ingezet op seksuele rechten, waaronder de legalisering van abortus. Prisma zoekt haar weg binnen dit netwerk en wil participatie in het komend voorjaar evalueren.
- Binnen het platform *Health Insurance for the Poor (HIP)* is een begin gemaakt met een literatuurstudie naar wat de impact is van verschillende soorten ziektekostenverzekeringen op toegang tot zorg, *performance*, *empowerment* van de *community* en bescherming tegen zgn. *'catastrophic health expenditure'*. Het bij WOTRO ingediende onderzoeksvorstel 'Health insurance for vulnerable populations in Ghana, Togo, Uganda and Cambodia: what Works why? An international comparative study' in samenwerking met Cordaid, UMC, KIT en Ecorys is helaas afgewezen.
 - Prisma heeft tevens deelgenomen aan twee seminars. Uitkomst van het laatste seminar over innovatieve ideeën was onder andere dat gekeken gaat worden hoe nauwer kan worden samengewerkt met de Task Force Health Care (TFHC), een samenwerkingsverband tussen de Nederlandse overheid, het bedrijfsleven, NGO's en kennisinstituten.
 - Prisma is ook in 2009 lid geweest van de *Dutch Coalition on Disability and Development (DCDD)*. In de werkgroep disability & hiv/aids is verder gewerkt aan bewustwording op het gebied van de link tussen deze twee thema's. Disability is een thema geworden op de Stop Aids Now! website. Daarnaast is een workshop georganiseerd op het nationale aidscongres tijdens Wereldaidstag (1 december) en twee workshops over Handicap & reproductieve gezondheid op de bijeenkomst van DCDD tijdens de internationale dag voor personen met een handicap (3 december). Tevens zijn er gesprekken gevoerd met bestuursleden van DCDD over het voortbestaan van DCDD na 2010. Prisma heeft samen met Dark & Light Blind Care en LEPRAZending een principe-toezegging gedaan voor financiële ondersteuning vanaf 2011.
 - Omdat Cordaid en de ICCO-alliantie de twee grootste Nederlandse maatschappelijke organisaties zijn die samenwerken met Faith Based Organisaties op het gebied van gezondheidszorg en hiv & aids is onderling afstemming gezocht. De ICCO-alliantie en Cordaid zijn een gezamenlijk onderzoek gestart naar christelijke gezondheidskoepels. Op basis van dit onderzoek zal onze verhouding tot *faith based* gezondheidsstructuren in de eerste helft van 2010 opnieuw gedefinieerd worden. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek zal de onderlinge samenwerking in de periode 2011-2015 mogelijk versterkt worden. Thema's als HRH, Governance en mogelijk SRGR zijn daarbij bruikbare kaders.
 - Een petitie van het platform van christelijke gezondheidskoepels door de ICCO-alliantie en Cordaid is mede-ondertekend en naar het ministerie verzonden. Middels ondersteuning van dit zuidelijke initiatief wilden we verbondenheid met de Afrikaanse christelijke gezondheidskoepels tonen en daarin ook aan het ministerie laten zien dat FBO's een meerwaarde hebben in de uitvoering van PHC.

Beleid en onderzoek

- Prisma nam in Alliantieverband deel aan het HIP en de onderzoeken die hier geïnitieerd worden (zie boven).
- Er is gewerkt aan een *visiepaper* van Prisma over Seksuele en Reproductieve gezondheid en rechten en over Mensen met een handicap in OS (zie bij 4.1).
- Het onderzoek naar kwaliteitsstandaarden van gezondheidszorgprogramma's is in 2009 afgerond. Naast de uitgebreide literatuurstudie naar bestaande standaarden, dimensies van kwaliteit en manieren om kwaliteit te meten is een model ontwikkeld waarmee op de indicatoren infrastructuur, management, preventie en behandeling, personeel en context, de kwaliteit van klinieken kan worden gewaardeerd. Dit instrument zal in een tweede fase in verschillende landen worden uitgetest.

- Eind 2009 zijn tevens afspraken gemaakt voor het onderzoek naar culturele praktijken en kwetsbaarheid voor seksueel overdraagbare ziekten. Een studente van de UvA zal hiervoor worden ingezet.
- In het kader van beleidsontwikkeling en onderzoek heeft Prisma deelgenomen aan een conferentie van ARHAP, het African Religious Health Asset Programme. Dit netwerk/initiatief van onderzoekers en andere organisaties richt zich vooral op de bijdrage die FBO's en hun '*religious health assets*' leveren aan de gezondheidszorg in Sub Sahara Afrika. Er wordt daarnaast veel aandacht besteed aan onderzoek op het gebied van hiv & aids. Er is een belangrijke database met onderzoeksmateriaal online beschikbaar: www.arhap.uct.ac.za

Conclusie voortgang deelprogramma 2009

De voortgang van de programma's is goed. Er werd veel aandacht besteed aan toegang tot gezondheidszorg voor kwetsbare groepen, kwaliteit en duurzaamheid van zorg. Dit gebeurt vooral in rurale gebieden en er komt meer en meer inspraak van de doelgroep zelf.

Omdat de portfolio nog steeds behoorlijk gefragmenteerd is, is er daarnaast een doorstart gemaakt met nieuwe kaders waarin extra aandacht is voor programmatisch werken.

Samenwerking binnen de ICCO-alliantie werd door de decentralisatie bij ICCO soms bemoeilijkt vanwege personeelwisselingen.

5.3 Capaciteitsopbouwprogramma Zuidelijk Afrika (PSO)

Het door PSO gefinancierde Capaciteitsopbouwprogramma (CBP) in Zuidelijk Afrika is in 2005 van start gegaan en is in 2009 afgerond. Dit programma heeft min of meer als pilot gefungeerd voor programmatisch werken. De coördinatie is lokaal uitbesteed aan Hands at Work. Zij werden verder ondersteund door New Day (organisational development) en CABS (resources website en training). Jaarlijks is voor alle betrokken partnerorganisaties een conferentie georganiseerd in Zuid-Afrika.

De algemene doelstelling van het programma was om lokale organisaties in staat stellen een efficiënte en effectieve rol te spelen in de strijd tegen hiv & aids. Daarbij zijn de volgende drie doelen geformuleerd:

1. *Mainstreamen* van hiv- & aids-interventies in lokale organisaties;
2. Verbeteren van de dienstverlening;
3. Opschalen van succesvolle interventies.

Afgelopen jaar stond in het teken van de implementatie en afronding van de individuele CB-plannen van de betrokken partnerorganisaties, gericht op *Organisational Development* en *Institutional Development*, vooral netwerken en lobby & advocacy. Ook werd duidelijk voorgesorteerd op continuering na 2009.

In drie landen zijn twee landenbijeekomsten georganiseerd, nl. in Zuid-Afrika (incl. Swaziland), Zimbabwe en Malawi (incl. Zambia). In mei zijn de bijeenkomsten in Zimbabwe en Malawi bezocht door Darija Kupers, Prisma-beleidsmedewerker hiv & aids. De partners in Zimbabwe zijn tot een concreet voorstel gekomen voor een gezamenlijk lobbytraject voor kinderrechten in de grondwet. Dit voorstel is aangeboden aan de ad hoc Prismawerkgroep Zimbabwe, die heeft besloten dit programma voor 2010 te financieren. Tegelijkertijd wordt ook gekeken naar verdere programmatische mogelijkheden na 2010.

De afsluitende conferentie heeft in juni 2009 plaatsgevonden in Johannesburg, Zuid Afrika. Ook hier was Prisma vertegenwoordigd door Darija Kupers. Tijdens deze conferentie is vooral aandacht besteed aan de '*review*' van het programma, de ontwikkelingen op het gebied van CB die de partners zelf hebben gemaakt als gevolg van

dit programma, en aan de leermomenten van het programma. Daarnaast is er gekeken naar mogelijkheden voor de toekomst. Het gaat dan bijvoorbeeld om samenwerkingsmogelijkheden in een land of per thema, qua financieringsmogelijkheden en t.a.v. het continueren van CB in de organisatie, o.a. door het inbedden van CB in bestaande projectaanvragen en netwerken.

Het eindrapport van dit programma is ingediend bij en goedgekeurd door PSO. Dit rapport richtte zich vooral op de capaciteitsontwikkeling van individuele organisaties. Daarnaast is ook een evaluatie uitgevoerd. Hierbij werd een vorm van zelfevaluatie gebruikt, in combinatie met een externe evaluatie. Deze laatste is uitgevoerd door Gerard Verbeek, en richtte zich meer op de evaluatie van het programma zelf. De conclusies en aanbevelingen die daaruit voortkomen zijn relevant voor Prisma en haar leden in het kader van de ontwikkeling van (landen)programma's.

6 Financiën

6.1 Toelichting op de jaarrekening

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn voor Jaarverslaggeving voor organisaties zonder winststreven (RL 640).

De jaarrekening maakt een onderscheid in kosten van het stafbureau en financiering van projecten.

Het stafbureau is verantwoordelijk voor de gezamenlijke verenigingsactiviteiten en de uitvoering van de financieringsovereenkomsten.

Projectfinanciering wordt aan derden beschikbaar gesteld. Dit zijn de lidorganisaties van Prisma en in het geval van Metterdaad: Kerk in Actie en de deelnemers van EZA. In een aantal gevallen gaat Prisma een directe relatie aan met andere organisaties.

Monitoring van de uitgaven vindt primair plaats op de uitgaven van het stafbureau. Ontvangen financieringen die niet besteed zijn, blijven in het bestemmingsfonds en hebben daarmee geen invloed op het resultaat van de vereniging.

Voor de financiering van het stafbureau ontvangt Prisma contributie van haar leden en een Algemene KostenVergoeding (AKV) over de financieringen die worden verstrekt. Bij MFS worden de bureaunkosten toegerekend op basis van de tijdsinvestering van de betrokken stafmedewerkers.

Vanwege de dalende rente is voor 2009 een deel van de liquide middelen op een gezamenlijk deposito geplaatst. Daarnaast werd een spaarrekening aangehouden met een gunstige variabele rentevergoeding. De rente uit beide rekeningen is toegeedeeld aan Prisma, MFS en Metterdaad op basis van het gemiddelde kwartaalsaldo op de rekeningen. Rente-inkomsten over projectfinanciering die op een bankrekening van Prisma staan, hebben daarmee geen invloed op het resultaat.

Toelichting op de balans

De post "vaste activa" neemt sterk af, omdat veel van het meubilair en apparatuur is aangeschaft toen Prisma naar Houten verhuisde in 2006. Daarnaast worden investeringen onder de € 500 niet meer geactiveerd maar direct in de resultatenrekening opgenomen.

De vlottende activa zijn afgenomen doordat lidorganisaties meer eigen fondsen (de Eigen Bijdrage voor MFS-projecten) hebben ingezet bij de projecten en omdat de PSO financiering is afgerond.

De reserve is te onderscheiden in een continuïteitsreserve en een bestemmingsreserve. In de bestemmingsreserve is een reservering opgenomen voor de website, waarvan de implementatie is vertraagd. Verder is hierin € 70.000 beschikbaar voor de afhandeling van verplichtingen die volgen uit het convenant met Metterdaad. De continuïteitsreserve is verder toegenomen richting de helft van de jaarlijkse operationele kosten van het stafbureau, conform de doelstelling die het bestuur geformuleerd heeft.

De afname van de bestemmingsfondsen kwam door de hogere toewijzing aan MFS-projecten. Daar staat een fors hogere subsidieverplichting voor MFS tegenover. Die is toegenomen vanwege de gewijzigde methodiek. Tot 2008 werden de fondsen uitgekeerd aan de lidorganisatie bij toekenning van het project. Dit gaf in een aantal gevallen grote saldi bij lidorganisaties. Nu worden fondsen overgemaakt op basis van een *cashflow sheet* waarin de lidorganisaties aangeven welke fondsen nodig zijn voor het lopende kwartaal. Voor Metterdaad nemen de subsidieverplichtingen juist af omdat meer rapportages werden ingediend en de laatste 10% van de projectfinanciering werd uitbetaald. Prisma heeft nog een kleine verrekening met Hands@work voor de uitvoering van het PSO programma.

Balans per 31 december na resultaatbestemming

ACTIVA	31-12-2009	31-12-2008	PASSIVA	31-12-2009	31-12-2008
	€	€		€	€
<u>Vaste activa</u>			Eigen vermogen		
Materiële vaste activa			<i>Reserves</i>		
Inventaris	4.302	11.413	Continuïteitsreserve	391.465	331.252
			Bestemmingsreserve	77.500	87.779
				468.965	419.031
<u>Vlottende activa</u>					
Vorderingen			<i>Fondsen</i>		
Vorderingen op leden	2.300	445	Bestemmingsfondsen	1.013.557	2.176.281
Doorbetaalde Eigen Bijdrage leden	5.448	385.736			
Te ontvangen fondsen	25.946	171.150	Kortlopende schulden		
Overige vorderingen	80.540	67.048	Subsidieverplichtingen	1.849.663	977.717
	114.234	624.379	Belastingen en premies sociale verzekeringen	15.792	7.776
			Overige kortlopende schulden	58.512	50.583
Liquide middelen	3.287.953	2.995.596		1.923.967	1.036.076
Totaal activa	3.406.489	3.631.388	Totaal passiva	3.406.489	3.631.388

Toelichting op de rekening van baten en lasten

Bestedingen in het kader van het MFS zijn separaat verantwoord in de subsidieafrekening, waar ook een accountantsverklaring bij is afgegeven. Onder bestede subsidies zijn de volgende kosten opgenomen: de financieringen van de projecten/programma's die lidorganisaties inbrengen in de ICCO-alliantie, de AKV aan lidorganisaties en aan de Alliantie én kosten die gemaakt zijn voor onderzoek en voor de samenwerking in het kader van het programma Educaids.

De inkomsten uit MFS zijn gelijk gebleven aan die van het voorgaande jaar. De bestedingen aan projecten door de lidorganisaties zijn hoger dan de voorgaande jaren. Hiermee wordt ingelopen op de onderbesteding en de benodigde fondsen zijn onttrokken uit het bestemmingsfonds. Vanaf het eerste jaar van de MFS-periode is er een opbouw van de Eigen Bijdrage naar 2009. Dit jaar ontvangt de Alliantie minimaal 25% van de totale omzet uit andere bronnen dan het Ministerie van Ontwikkelingssamenwerking. Prisma en Edukans dragen hier relatief meer aan bij dan de overige Alliantiepartners.

De eigen bijdrage door de Prismaleden is direct overgemaakt aan ICCO. Dit jaar heeft ICCO deze (buiten Prisma om) direct teruggestort naar de lidorganisaties. Omdat het een contractverplichting is die zij namens Prisma uitvoeren is het wel opgenomen in de resultaatrekening. Fondsen die als eigen bijdrage zijn ingebracht zijn geormerkt in de administratie van de lidorganisaties, ook als ze niet volledig zijn besteed.

De inkomsten uit EO Metterdaad laat een daling zien van ruim 11% ten opzichte van 2008. De toekenning is gedaald met 18%. Het verschil wordt grotendeels veroorzaakt doordat de uitbetaling op een thema vertraagd is door gewijzigde lokale omstandigheden.

De uitgaven van het stafbureau zijn € 36.000 lager dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat een ruimte in een aangrenzend deel van het kantoorpand niet werd gehuurd vanwege de voorwaarden die de verhuurder daaraan stelde. Daarnaast zijn de afschrijvingskosten lager dan begroot en is de ontwikkeling van de website later op gang gekomen waardoor een deel van de kosten niet in 2009 maar 2010 gemaakt zullen worden. Tot slot hebben de medewerkers minder reizen gemaakt dan gepland.

De verzuimverzekering (€ 17.650) is uit de post Lonen en salarissen gehaald en onder Overige Personeelskosten gerubriceerd. De cijfers van 2008 en de begroting 2009 zijn hierop aangepast.

Dit jaar heeft geen doorbelasting plaatsgevonden van de Partos-contributie die Prisma betaalt. Prisma vertegenwoordigt acht leden die normaal gesproken de helft van de contributie betalen.

De rente-inkomsten van de eigen bankrekening waren opgenomen als pro memorie, maar hebben dit jaar de vereniging € 60.000 opgeleverd.

Staat van baten en lasten

	Begroting 2010 €	Realisatie 2009 €	Begroting 2009 €	Realisatie 2008 €
Baten				
Subsidie MFS	12.600.000	12.600.000	12.600.000	12.600.000
MFS Eigen Bijdrage leden	6.290.000	6.290.000	6.290.000	5.520.000
Fondsen Metterdaad	3.500.000	3.493.835	3.200.000	3.826.516
Fondsen PSO		-		147.394
Contributies	115.000	91.250	91.250	53.000
Financiële baten	p.m.	140.012	p.m.	202.310
Doorbelast aan leden	40.000	2.390	10.000	1.860
Overige baten	-	6.229	-	1.145
	<u>22.545.000</u>	<u>22.623.716</u>	<u>22.191.250</u>	<u>22.352.225</u>
Lasten				
Projectbestedingen				
Bestede MFS Subsidie	12.312.700	12.961.571	12.077.000	11.396.731
Bestede MFS Eigen Bijdrage leden	6.290.000	6.670.288	6.290.000	5.406.614
Bestede fondsen	3.430.000	3.308.837	3.130.000	4.243.054
Kosten ten behoeve van leden	-	2.300	10.000	1.860
	<u>22.032.700</u>	<u>22.942.996</u>	<u>21.507.000</u>	<u>21.048.259</u>
Uitvoeringskosten				
Lonen en salarissen	509.600	481.506	487.000	384.677
Sociale lasten en pensioenlasten	145.500	142.251	138.500	109.087
Afschrijvingen	8.000	7.776	15.000	13.043
Overige uitvoeringskosten	184.800	161.976	191.500	155.696
	<u>847.900</u>	<u>793.509</u>	<u>832.000</u>	<u>662.503</u>
Totaal lasten	<u>22.880.600</u>	<u>23.736.505</u>	<u>22.339.000</u>	<u>21.710.762</u>
Overschot				
Mutatie bestemmingsfondsen	-335.600	-1.112.789	-147.750	641.463
Exploitatieresultaat	335.600	1.166.182	150.000	-581.782
	<u>-</u>	<u>53.393</u>	<u>2.250</u>	<u>59.681</u>
Resultaatbestemming				
Bestemmingsfonds MFS Subsidie		-1.028.970		752.401
Bestemmingsfonds Eigen Bijdrage		-380.287		113.386
Bestemmingsfonds Efficiency MFS		94.166		3.459
Bestemmingsfonds EO Metterdaad		148.909		-287.464
		<u>-1.166.182</u>		<u>581.782</u>
continuïteitsreserve		60.213		104.586
bestemmingsreserve		-6.820		-44.905
		<u>53.393</u>		<u>59.681</u>
Totaal		<u>-1.112.789</u>		<u>641.463</u>

7 De uitdagingen naar de toekomst

De sector ontwikkelingsamenwerking (OS) bevindt zich in een kritieke situatie. De impact blijkt lager dan, althans in de perceptie van de samenleving, was beloofd. Het politieke draagvlak voor het budget staat sterk onder druk en de financieel-economische crisis versterkt dat nog in hoge mate. Voor de maatschappelijke organisaties komt daarbij nog het beeld van versnippering en de waarneming dat het maatschappelijke kanaal in Nederland een groter aandeel krijgt van het budget dan in andere landen. De mogelijkheden van Prisma om het politieke klimaat te beïnvloeden zijn beperkt. Dat is ook reden waarom Prisma lid is van Partos en samenwerkt met anderen in de ICCO-alliantie. Overigens staat OS ook in andere landen ter discussie. In een recent artikel in *The Broker* worden twee te verwachten reacties genoemd. Dit zijn

a) sterker streven naar harmonisatie en 'alignment' van het OS-beleid van de Europese landen (Parijs en Accra-afspraken) en het doorontwikkelen van meetinstrumenten die de impact van het werk moeten aantonen;

b) het verdedigen van hulp (OS) die strikt is beperkt tot armoedebestrijding en van de daarmee verbonden geldstromen.

Beide reacties worden inadequaat geacht, omdat ze te zeer voorbij gaan aan de complexiteit van 'ontwikkeling' en van samenwerking daarin.

Ontwikkelingsamenwerkingsorganisaties zullen zichzelf opnieuw moeten uitvinden. En daarbij zal voorop moeten staan dat OS een complex veld is met complexe, multi-actor processen die geen eenduidige causale verbanden kennen.

Prisma zal zich in deze voortgaande discussie moeten blijven mengen en daarbij naast bescheidenheid ook inzet voor de weinig bereikte allerarmsten moeten blijven tonen, zonder de grote lijnen van rechtvaardige internationale verhoudingen uit het oog te verliezen. Deze vormen een kernprobleem van de armoedeproblematiek. De Prismaleden verkeren in de relatief gunstige omstandigheid dat ze in verhouding veel eigen geld hebben. Dat geeft aan Prisma niet alleen een eigen beleidsruimte, in samenspraak met de partners, maar geeft ook geloofwaardigheid aan haar stem. De bereidheid onder de achterbannen om te géven voor hulp is nog steeds groot. Het vertrouwen dat daaruit spreekt zal gekoesterd moeten worden. Het toenemende particulier initiatief vormt een uitdaging voor Prisma om zich daartoe constructief te verhouden.

Beleidsmatig vraagt het bovenstaande van Prisma inzet op twee fronten. In de eerste plaats dient Prisma als vereniging stevig in haar visie en missie verankerd te zijn en te werken aan haar *core business* – de twee handelingsperspectieven bezinning/lobby en financiering. In de tweede plaats dient Prisma haar beleid zodanig in te richten dat ze goed en snel kan anticiperen op veranderingen in de werkomgeving, te beginnen met MFS II, waaraan nu volop gewerkt wordt. De kans dat het subsidiebedrag nog lager zal uitpakken dan nu is voorgesteld, moet als reëel worden ingeschat.

Voor zover Prismaleden in Alliantieverband zullen deelnemen aan MFS II, neemt het belang van programmatisch werken alleen maar toe. En dan niet alleen als een organisatievorm van projecten, maar als een vormgeving van een benadering van ontwikkeling als een complex proces (zie boven). De deelname van Prisma in de Alliantie is tegen die achtergrond een stap in de goede richting.

Een grote uitdaging die voor ons ligt, is de vorming van de coöperatie met de Alliantiepartners en mogelijke andere actoren, en de positionering van Prisma ten opzichte daarvan. We zullen hierin vanuit een langetermijnvisie strategisch moeten opereren. Die positionering moet in 2010 in het Strategisch Meerjarenbeleidsplan neergelegd worden.

Duidelijk is al wel dat zowel binnen de coöperatie als daarbuiten Prisma een voortrekkersrol wil blijven vervullen in de bezinning en het debat over ontwikkelingsamenwerking vanuit christelijk perspectief. Daarvoor zullen dan wel de financiële

voorwaarden aanwezig moeten zijn. Daaraan werken is een van de uitdagingen waar de vereniging voor staat.

Prisma en haar leden hebben een unieke boodschap, en de leden hebben betrokken achterbannen. Dit verschaft ons een goede uitgangspositie om in het debat over (de toekomst van) OS een duidelijke eigen bijdrage te blijven leveren. Daarbij weten we ons afhankelijk van Gods zegen, maar juist dát geeft vertrouwen.

Bijlage 1 - Structuur

Bestuur

Het Prisma-bestuur heeft een onafhankelijke voorzitter. De overige bestuursleden worden uit de leden van Prisma gekozen.

In december 2008 was de samenstelling van het bestuur als volgt:

Functie	Naam
Voorzitter	Gert van Dijk
Secretaris	Gé Drayer
Penningmeester	Ruud van Eijle
Lid/Vertrouwenspersoon	Marnix Niemeijer
Lid	Jan Lock

Leden

De Vereniging Prisma kent leden en participanten.

Per eind december 2009 waren de volgende organisaties lid van de Vereniging Prisma:

Lidorganisatie	Vertegenwoordiger(s) in 2009
Deputaatschap Hulpverlening in Bijzondere Noden van de Gereformeerde Gemeenten	Leen van der Maas
Deputaatschap Diaconaat van de Christelijke Gereformeerde Kerken	Gé Drayer
Gereformeerde zendingsbond in de PKN	Wijgert Teeuwissen/ Bert van Bokhoven
Leger des Heils, Internationale ontwikkeling en samenwerking	Harm Slomp
MAF Nederland	Adri van Geffen
Stichting Dark & Light Blind Care	Ton ten Hove/ Matthijs Nederveen
Stichting De Verre Naasten	Robert Scholma
Stichting Dorcas Hulp Nederland	Ruud van Eijle
Stichting Kom over en help	Karst de Vries
Stichting Operatie Mobilisatie	Robert-Jan Sterk/ Johan Immink
Stichting OREON	Simon Weststeyn (Agrinas)
	Els Nijman (World Servants)
	Henno Couprie (LEPRAzending)
Stichting Red een Kind	Leo Visser
Stichting Tear	Marnix Niemeijer
Stichting Woord en Daad	Leen Stok/ Dicky Nieuwenhuis
Stichting World Vision Nederland	Oscar Pekelder (tot 1 juni)/Nel den Boer/Rene Noort (vanaf 1 juni)
Stichting ZOA-Vluchtelingen zorg	Johan Mooij/ Arnoud de Jong

De volgende organisaties participeren in secties of werkgroepen zonder lid te zijn van Prisma:

- Oikonomos Foundation, vertegenwoordigd door Hubrecht Smits

In de loop van 2009 is het Leger des Heils als nieuw lid verwelkomd en zijn de Oreonleden Leprazending Nederland en Wycliffe Nederland (dir. Bram van Grootheest) op hun verzoek door de ALV toegelaten als direct lid van Prisma, m.i.v. 2010.

Kantoor

Op 31 december 2009 waren de volgende medewerkers in dienst:

Naam	Functie	fte
Henk Jochemsen	algemeen directeur	0,8
Gert Bekebrede	programmamanager EO Metterdaad en controller	1,0
Annemiek van de Kerk-van Stek	directeur operationele zaken	0,5
Reinier van Hoffen*	progr.manager MFS & progr.coördinator hiv & aids	0,8-1
Darija Kupers-Oving	beleidsmedewerker hiv & aids	0,5
Anke van Well	programmacoördinator BGZ	0,8-1
Elly Urban	programmacoördinator onderwijs	0,8
Janharmen Drost	programmacoördinator hiv & aids	1,0
Aafke Maathuis-Kort	projectsecretaris	0,5
Evert Jan Brouwer	coördinator beleidsbeïnvloeding	0,4
Tineke Viteri-Hogewoning	directiesecretaresse	1,0
Arno Louws	MFS medewerkers PME en financiën	0,4
Evert Heger	administrateur	0,2

* Reinier van Hoffen is vanaf 14 september werkzaam bij de ICCO-alliantie t.b.v. Coöperatievorming en Bedrijfsplan MFS II; vanaf 16 september heeft Arno Louws bepaalde taken van Reinier overgenomen

Adressen

Post en bezoekadres: Prisma, Randhoeve 227A, 3995 GA Houten

Telefoon: 030-2219680

Fax: 030-6364131

E-mail: info@prismaweb.org

Kamer van Koophandel

Prisma is ingeschreven in het verenigingsregister onder nummer 11.04.96.36 bij de Kamer van Koophandel.

Bank

ABN-AMRO 50.98.18.617 t.n.v. Vereniging Prisma

ABN-AMRO 45.41.01.430 t.n.v. Vereniging Prisma inzake Block grant/MFS

ABN-AMRO 55.66.57.187 t.n.v. Vereniging Prisma inzake EO Metterdaad

Bijlage 2 - Projectenlijst EO Metterdaad 2009, inclusief verantwoording

Maand thema	Project Nr	Projecttitel	Project financiering	AKV
DARFUR, noodhulp	K0706	Darfur noodhulp programma DERO	193-	-
BANGLADESH, sloppenwijken	* K0905	Urban Women Empowerment and Child Care 2009	19.950	1.050
MADAGASKAR, vervoer	E0722	Ezels voor vrouwen in Noord Malawi - draagt elkaanders lasten!	956-	
OGANDA, Gezinsdag 2007	* E0914	Dormitory Insula ChristianHigh School	7.751	408
FILIPPIJNEN, vuilnisbelt	* E0927	Young Focus Student Center, Manila	5.781	304
NEPAL, vakopleiding/jobcreation	E0821	Tamar Centrum 2007	2.500-	-
ETHIOPIE, vakopleiding vluchtelingen	K0901	Opleidingscentrum en radiozender Kameroen	10.000	526
GUINEE, vervoer klinieken	P0911	auto voor Zimbabwe	9.000	474
HAITI, noodhulp Ike	* E0941	Noodhulp voor Haiti	1.358	72
ROEMENIE, Speciaal Onderwijs	* M0901	Speranta	12.275	646
IRAK, christenen Ninevé	* M0902	Relief program for the Christians Refugees coming to the North of Iraq	15.348	808
	K0902	Irakese Vluchtelingen in Syrie	15.000	789
INDIA, Bihar noodhulp	* P0903	Madhepura Integrated Development Project	39.868	2.098
	* P0904	Noodhulp Bihar DVN	50.000	2.632
	P0902	Noodhulp Bihar ReK	56.000	2.947
ZUID-AZIE, bevordering schrijf- en taalontwikkeling	* E0921	Mother Tongue Pipal Books Workshop	8.448	445
INDIA, Christenen Orissa	* E0931	Livelihood Support Project Orissa	1.492	78
	E0907	Orissa urgent aid and relief proposal	47.500	2.500
ZUID AFRIKA, hiv & aids Themabalethu	* P0906	Themabalethu Home Based Care	98.900	5.205
	E0930	Cursus AIDS-diakonaat Maputo	20.000	1.053
	E0932	Training thuiszorg voor AIDS-patiënten	16.000	842
	K0906	ZIMBABWE- St. Ans Hospital: Zorg en voedsel voor Aids-patiënten	57.000	3.000
	K0908	ZIMBABWE- FACT: Voorlichting en zorg in afgelegen gemeenschappen	35.000	1.842
	P0907	MCDC	7.785	410
EGYPTE, voorlichting via TV	* E0901	TV programs for parents and other care-givers of intellectually challenged children	24.000	1.263
OOST EUROPA, winterhulp	* P0901	Winterhulp	425.000	22.368
	E0902	Kinderschoenen winter	4.215	222
	E0903	Winterhulp Volinsk	2.265	119
	E0904	Winter hout project	38.928	2.049
	E0905	Winterhulp aan arme gezinnen en daklozen in Archangelsk	25.000	1.316
	E0906	Winterhulp aan de armen in Rybinsk	25.000	1.316
	E0908	Save a life....adopt a pregnant woman!	10.000	526
	E0909	Verbetering leefomstandigheden van achtergestelden in Albanie	2.500	132
	E0910	Christianity: daklozen	5.200	274
	E0911	Christianity: zigeuners	5.200	274
	E0912	Christianity: Weeshuizen, Bulgarije helpt	5.200	274
	E0913	50 poor families	15.000	789
	E0918	Blankets for Roma	6.700	353
Maand thema	Project	Projecttitel	Project	AKV

	Nr		financiering	
OOST EUROPA, winterhulp	E0922	Meel broodnodig	25.000	1.316
	K0903	Sociale keuken van diaconiaal centrum Reformatuskerk	13.000	684
	K0904	Mobile Clinic Program 2009	77.627	4.086
	K0907	Providing humanitarian aid to the needy people from Ialoveni rayon in Moldova	40.000	2.105
	P0910	Dorcas Voedselhulp aan Oost-Europa 2008	70.000	3.684
MIDDEN OOSTEN, medische zorg kliniek LIBERIA, water & sanitatie	* E0917	Clinic Taiz	3.268	172
	* P0908	Improved watsan facilities, with extensive hygiene education, in the ELWA and A B Tolbert Road Communities 2009	52.500	2.763
	K0916	Verbetering van water en sanitatie in Benin	62.591	3.294
OEKRAINE, aanschaf busje voor centrum voor verslavingszorg	* P0916	The Right Way Oekraïne	2.103	111
BRAZILIE, bouw keuken/kantine bij een opvangcentrum voor naschoolse opvang	* E0916	Keuken en kantine naschoolse opvang	3.135	165
PALESTINA, noodhulp Gazastad	* E0915	Noodhulp Gazastad	15.000	789
THAILAND, Tamar centrum	* E0919	Aankoop van een pand voor het Tamar Centrum	65.550	3.450
SOEDAN/KENIA, multipurpose training hall SOMALIE, vluchtelingenhulp	P0914	Rehabilitation of commercial sex workers (CSW)	19.675	1.036
	* P0909	Verplaatsten multipurpose training hall	2.815	148
	* E0925	Integrated relief program for vulnerable communities in Somalia, Integrated Emergency Health, Nutrition, and Watsan program	120.000	6.316
	K0913	Assistance to Mogadishu Displacements-AFSO 91	92.859	4.887
	P0915	Vluchtelingen in en rond Aden	25.000	1.316
KENIA, hulp bij opbouw gemeentelven na onlusten	* P0905	Bijbels en toerustingsmateriaal voor de kerk in Kenya	6.424	338
NICARAGUA, bestrijding seksueel geweld	* K0914	Bestrijding seksueel geweld	102.984	5.420
CAMBODJA, kinder-en tienerwerk/ gezondheidsvoorlichting/evangelisatie	* K0912	Gods liefde doorgeven aan getraumatiseerde bevolking	26.768	1.409
FILIPIJNEN, water	* E0926	Community Development en Betrouwbaar Drinkwater voor Ambalgaan	5.972	314
INDIA, gezondheidsvoorlichting	* P0912	Shanti Community Health and Development Project	100.000	5.263
NEPAL, muziek in Nepalese kerk	E0920	Asha Kiran Community Health Project	43.000	2.263
	E0923	Good Shepherd Healthcare - Community Health Workers	18.000	947
	K0910	ASHA Community Development Programme 2008-2011	70.000	3.685
	* K0911	Opleiding voor jonge (kerk-)musici	2.594	137
	* P0920	Community Relief and Rehabilitation for Vanni Displaced People	11.875	625
SRI LANKA - noodhulp Radio	P0913	Emergency Relief and Rehabilitation of NorthernWar victims	11.875	625
IRAN, geheime gelovigen	* E0928	Discipleship training	7.709	406
NIGERIA, geweld tegen christenen	* E0933	Hope Jos initiative	112.700	5.932
BANGLADESH, jongerendag 2009	K0917	Dialog tussen christenen en moslims	60.000	3.158
	* P0923	Child Vision Centre	11.390	600
	* E0929	Jô bijbelvertaalproject	4.750	250
MALI, bijbelvertaalwerk	* E0929	Jô bijbelvertaalproject	4.750	250
PAKISTAN noodhulp	* K0909	Providing relief and rehabilitation facilities to Internally Displaced Persons in North West Frontier Province	71.250	3.750
Maand thema	Project Nr	Projecttitel	Project financiering	AKV
PERU, wijkopbouw sloppen Lima	* P0924	Desarrollo Comunitario en Pamplona Alta - San Juan de Miraflores	5.331	281
MONGOLIE, vliegreuen	* P0921	Vliegreuen Mongolie	4.579	241
CAMBODJA, Joke van Opstal	* K0918	WRC Hope Program	22.348	1.176
SENEGAL, trainingscentrum	* E0938	Home and training center for street children in Senegal	6.893	363

BOLIVIA, Adullam Fineke Jansen	*	E0937	Vervoer voor straatwerk en dienst aan de Mision Adulam	27.110	1.427
ROEMENIE, kinderdagverblijf	*	E0940	Casa Luminii, reparation	11.206	590
FILLIPIJNEN, typhoon Ketsana	*	P0922	Typhoon Ketsana (Ondoy) Flood Relief	21.375	1.125
HAITI, Johan Smoorenburg	*	E0934	Aanvraag hulp generatoren en auto's	53.312	2.806
THAILAND, Nella Davidse	*	E0939	Renovatie pand Tamar centrum	28.739	1.381
BOLIVIA, Timoteo Dick Altena	*	E0936	Cafeteria Mision Timoteo	23.379	1.230
RUSLAND, Bert Dokter	*	P0919	Campagne voor hiv- & aidspreventie onder jongeren in Lutsk Oekraïne	12.263	645
INDIA - Steenhouwers	*	P0925	Stewards Trust	8.907	469
MONGOLIE, Hanneke van Dam	*	P0927	Auto t.b.v. Leefhuis Mongolië	24.484	1.289
KENIA - vakopleiding in sloppenwijken	*	P0926	Een toekomst voor jongeren in Kenia	76.000	4.000
		K0920	Mamabits	38.000	2.000
CONGO, winkel	*	E0942	Zelfvoorziening van de FACTEB	2.182	115
SUMATRA aardbeving	*	K0915	Emergency relief for Sarang Gagak subvillage	13.500	711
	*	K0919	West Sumatra Earthquake	236.500	12.447
		P0917	West Sumatra Earthquake Emergency Response (WSEER)	50.000	2.632
		P0918	Padang Alai Disaster Recovery Project	50.000	2.632
Diversen		Reis09	Lokale reiskosten TV ploeg 2009	9.314	-
Totaal 2009				3.207.851	168.408

*) Projecten die zijn aangegeven met een sterretje zijn de media projecten

Totalen per koepel

Koepel	project financiering	AKV	Totaal
Kerk in Aktie	1.066.778	56.156	1.122.934
EZA	850.987	44.841	895.828
Prisma	1.253.149	65.957	1.319.106
EO	36.937	1.454	38.391
Totaal	3.207.851	168.408	3.376.259

Bijlage 3 - Voortgang programma's en monitoringstabel MFS Onderwijs

2009

Programmaland	Voortgang
Albanië Kwaliteitsonderwijs, alfabetisering en vaktraining	Eén partner van KOEH. DAB: trainingen gegeven, kwaliteit van onderwijs verbeterd. Economische crisis is een belemmerende factor voor werkgelegenheid. Met name op het gebied van BB goede resultaten geboekt: overheidserkenning van cursussen, verbeterde samenwerking.
Ethiopië Basisonderwijs voor gemarginaliseerde groepen	Programma in uitvoering (Edukans lead) Binnen een gezamenlijk onderwijsprogramma van Edukans, ICCO/KIA en Red een Kind ondersteunde ReK twee partners op het gebied van voorschools, formeel en nonformeel basisonderwijs. Hoewel een relatief groot deel van de financiering naar bouwactiviteiten ging is het toch ook gelukt meer aandacht te besteden aan kwaliteit van onderwijs (training van leerkrachten, ontwikkeling van didactische materialen). Gezamenlijke partnerworkshops zijn gehouden over verbetering van het onderwijsleerproces in de klas en over inclusief onderwijs.
Ghana Alfabetisering, basionderwijs, hiv- & aidspreventie, infrastructuur	Programma in uitvoering (Oikonomos lead) Oikonomos, World Servants en Wycliffe ondersteunden 7 partners in de uitvoering van een gezamenlijk onderwijsprogramma. Enkele partners zijn gespecialiseerd in alfabetisering, andere in basisonderwijs en vaktraining. WS biedt specifieke ondersteuning bij de bouw van infrastructuur voor scholen (incl. water & sanitatie). De samenwerking tussen de partners is in de loop van 2009 versterkt, men is inhoudelijk meer op elkaar betrokken geraakt.
India Onderwijs voor gemarginaliseerde groepen	Programma in uitvoering (Edukans lead) In India zijn in 2009 in verschillende regio's deelprogramma's ondersteund door Red een Kind, Oikonomos en Edukans. Training van leerkrachten was een belangrijk speerpunt. Het programmatisch samenwerken in India bleef lastig, gezien de grote regionale verschillen tussen partners. Het is wel gelukt om gezamenlijke afspraken te maken over een lobbytraject (capaciteitsopbouw voor de partners van ReK, Oik en Edukans) dat begin 2010 in uitvoering zal gaan.
Indonesië Verbetering kwaliteit van onderwijs	Programma in ontwikkeling (Oikonomos lead) Oikonomos ondersteunde in 2009 een aantal projecten op het gebied van onderwijs en kwaliteit. Uitdaging was om meer samenhang te brengen in die verschillende projecten en tot een breder programma te komen. Eind 2009 is door de partners een gezamenlijk programmaplan geschreven. Voorbereidingen voor een lobbytraject (capaciteitsopbouw) zijn getroffen.
Kenia Moedertaalonderwijs en alfabetisering	Programma in uitvoering (Edukans lead) Edukans ondersteunde al jarenlang een onderwijsprogramma in Kenia. In 2009 is Wycliffe begonnen met ondersteuning van projecten op het gebied van moedertaalonderwijs en alfabetisering. Verbinding van deze activiteiten met het bestaande Edukansprogramma heeft nog niet plaatsgevonden.

	Gezien de regionale verschillen en verschillen in focus is dit nog een uitdaging.
Liberia Onderwijs in (post)conflict gebied	Programma in uitvoering (ZOA lead) ZOA-Liberia heeft in 2009 een onderwijsprogramma in Liberia uitgevoerd met veel aandacht voor onderwijs, voor vrede en maatschappijopbouw.
Malawi Basisonderwijs, lerarenopleiding, schoolverbeterplannen	Programma in uitvoering (Edukans lead) Oikonomos, World Servants en ReK ondersteunden partners in Malawi om de kwaliteit van onderwijs te verbeteren. In 2009 is een gezamenlijke partnerconsultatie gehouden om de samenwerking te intensiveren en verder uit te bouwen.
Oeganda Onderwijs in (post)conflict gebied	Programma in uitvoering (Edukans lead) ZOA ondersteunde in 2009 een deelprogramma in noord Oeganda, gericht op onderwijs en rehabilitatie. ZOA-Oeganda nam deel aan het Educaids-netwerk; preventie van hiv & aids is een speerpunt in het onderwijsprogramma.
Soedan Onderwijs in (post)conflict gebied	Verschillende deelprogramma's in uitvoering (ICCO/KIA lead) Red een Kind werkte in Darfur samen met ZOA aan de uitvoering van een onderwijsprogramma in en rond vluchtelingenkampen. Veel aandacht werd gegeven aan maatschappijopbouw. In zuid Soedan ondersteunde ReK enkele partners bij verschillende onderwijsprojecten. Aansluiting bij een onderwijsprogramma dat ICCO en Dark & Light Blind Care uitvoeren in zuid Soedan heeft nog niet plaatsgevonden.
Thailand Onderwijs voor gemarginaliseerde groepen	Programma in uitvoering (ZOA lead) ZOA-Thailand voerde een onderwijsprogramma uit in zeven vluchtelingenkampen in Thailand, waar Birmese vluchtelingen verblijven. Veel aandacht is besteed aan lobby en beleidsbeïnvloeding, om te komen tot meer erkenning van de rechten van deze vluchtelingen.

Bijlage 4 - Voortgang programma's en monitoringstabel MFS Hiv & aids

2009

Programmaland	Voortgang
Ethiopië Fbo's en hiv	Er zijn in Nederland meerdere bijeenkomsten geweest om een start te maken met het programmatisch werken in Ethiopië. Er zijn ruwe lijnen geschetst en dit zal verder opgepakt worden in 2010 door middel van een partnerconsultatie.
India Hiv mainstreaming in kerken	In 2009 is een hiv- & aidsbewustwordingstraject gestart in een aantal kerken in noordoost India. Dit zal in 2010 worden voortgezet en uitgebouwd, waarbij behalve voor hiv- & aidsbewustwording ook aandacht zal komen voor seksuele en reproductieve gezondheidszorg onder jongeren.
Kenia Fbo's en hiv	In 2009 is er in Kenia één partnerbijeenkomst geweest waarin de Prismapartners elkaar konden leren kennen. Er zijn eerste lijnen uitgezet. Vanuit Nederland zal dit proces in 2010 worden voortgezet.
Nigeria Hiv-preventie en ontwikkeling van hiv/SRHR curriculum	Voor 2009 is er een gezamenlijk programmaplan opgesteld waar drie verschillende types organisatie hun bijdragen aan hebben geleverd. Het was lastig om het proces gaande te houden, maar er is gezamenlijk besloten door te gaan met dit initiatief en een gezamenlijke jaarrapportage op te stellen.
Zimbabwe Child advocacy	Tear, TWR, Dorcas en GZB hebben gezamenlijk een programma ontwikkeld, waarin de partners in Zimbabwe samen lobbyen voor meer aandacht voor kinderen en OVC's binnen de grondwet. De implementatie van het programma zal in 2010 plaatsvinden.
Zuid Afrika Fbo's en hiv	Verdere samenwerking van vier leden in MCDC heeft plaatsgevonden. Eerste stappen zijn gezet om een gezamenlijk programma te ontwikkelen rondom gezondheidszorg en hiv & aids.

Andere landen waar in Prismaleden binnen het hiv- & aidsprogramma actief zijn: Bangladesh, Bolivia, Brazilië, Burkina Faso, Cambodja, Dominicaanse Republiek, DR Congo, Ghana, Haïti, Indonesië, Ivoorkust, Lesotho, Malawi, Mozambique, Nepal, Rwanda, Sierra Leone, Sri Lanka, Soedan, Tanzania, Thailand, Tsjaad en Zambia.

Bijlage 5 – Voortgang programma's en monitoringstabel MFS Basisgezondheidszorg

2009

Naam programma	Voortgang
Bangladesh	In 2009 is het gemeenschappelijke Food Security-programma van ICCO, TLM en Dark & Light Blind Care gestart. Daarnaast is een samenwerking tot stand gekomen tussen partners van Woord en Daad en Dark & Light Blind Care waarin de oogzorgafdeling van CSS in Khulna is geëvalueerd. Deze evaluatie heeft uitgewezen dat met enkele verbeteringen in het management en een verbeterde opsporingsmethodiek het aantal beneficiaries kan verdubbelen.
Cambodja	Naast het health insurance programma dat met partners van ICCO is opgezet (met focus op toegang voor armen, waaronder chronisch zieken zoals diabetici) is voor de Prismapartners eveneens duidelijker geworden welke mogelijkheden het Health Equity Fund in Cambodja biedt.
Franstalig West-Afrika	Uit zes landen uit Franstalig Afrika kwamen religieuze leiders (evangelicaal) bijeen, die samen meer dan 10.000 dominees/kerken vertegenwoordigen. Openingen zijn gezocht om seksualiteit beter bespreekbaar te maken naar jongeren toe, binnen de kerkelijke context, en tussen man en vrouw. De drie genoemde prioriteiten: <ol style="list-style-type: none"> 1. Theologische bezinning over het onderwerp seksualiteit; 2. Communicatie: een goede communicatiestrategie voor kerken over seksualiteit; 3. Sociale acties van kerken steunen (bijv. zorgen voor mensen met hiv, hulp bij tienerzwangerschappen, huwelijkspastoraat). De uitkomsten worden gebruikt voor een gezamenlijk programma ter verbetering van de seksuele gezondheid binnen de doelgroep.
Ghana	Het basisgezondheidsprogramma in Ghana wordt door partner AGREDS uitgevoerd in het noorden van Ghana. Mede door aanbouw van 2 nieuwe klinieken binnen dit programma is het patiëntenaantal in deze rurale gebieden bijna verdubbeld. Tevens zijn gemeenschappen gemobiliseerd om mee te doen aan het nationale ziektekostensysteem NHIS. Het gebrek aan gekwalificeerd personeel zoals een dokter en ander verplegend personeel blijft een uitdaging. PCG, AGREDS en CHAG hebben daarnaast aan een gezamenlijk programma op het gebied van Human Resources for Health gewerkt. Zo werd via de christelijke koepel CHAG o.a. bij de overheid gelobbyd voor voldoende artsen in de rurale gebieden.
Haïti	Programmatisch werken in Haïti kreeg een vervolg. De sessie met ICCO en Prismapartners een aantal jaar geleden was niet succesvol, mede door een managementcrisis bij de trekker. Nu was er een inspirerende sessie met partners van Woord en Daad en Tear. De recente aardbeving (2010) maakt echter dat dit voorlopig niet verder uitgewerkt kan worden.
India Ziektekostenverzekering	Na de in 2008 gehouden seminar in New Delhi, is in 2009 door een Indiase expert een studie uitgevoerd naar de mogelijkheden van een community based health insurance

	programme in India. Concrete aanbevelingen zullen in 2010 verder worden opgevolgd. Eén van de partners van Tear is reeds begonnen met implementatie van een pilot.
India Leprazorg	TLM India ondersteunt het nationale lepraprogramma in India (2007-2012), zowel op nationaal als op staatsniveau, door middel van specialistische kennis. In 2009 werden onder andere technische teams ondersteund die integratie van leprazorg in overheidszorg faciliteren. In 2009 zijn hiertoe 4300 gezondheidswerkers en 2115 overheidspersoneelsleden getraind. Daarnaast is er een advocacy programma dat bewustwording vergroot middels campagnes en massamedia.
Sudan	Na formuleringen van doelstellingen voor een gezamenlijk programma is de stuurgroep begonnen met uitwerken van een meer gedetailleerd programmavoorstel. Het opzetten van thematische werkgroepen en de voorgestelde pilots moeten verder worden uitgewerkt door een consultant. Als neveneffect van de samenwerking is Dorcas in zee gegaan met de een nieuwe partner: de Episcopal Church of Sudan in Rumbek. Zij zijn onder andere lid van de christelijke gezondheidskoepel CHAS.
Tanzania	Op nationaal niveau is er coördinatie op het gebied van Low Vision en inclusief onderwijs. Stakeholders komen bij elkaar om kennis te delen en oogzorg duurzamer te maken. Dit heeft er onder andere in geresulteerd dat meer dan honderd instanties voor gezondheidszorg met interesse voor Low Vision zijn benaderd om dit element in hun programma's op te nemen.
West-Papua	Na komst van een nieuwe relatiebeheerder is het proces weer opgepakt. Brede partnerconsultatie heeft in juli 2008 plaatsgehad. Thematisch wordt ingestoken op lobby & advocacy voor good governance, o.a. vanuit onderwijs en gezondheidszorg. Partners zijn verschillende malen bijeen geweest.

Daarnaast werd in 2009 door individuele leden uitvoering gegeven aan gezondheidszorgprogramma's in de volgende landen: Albanië, Dominicaanse Republiek, Guatemala, Egypte, Ethiopië, Kenia, Nigeria, Sierra Leone, Tsjad, Zambia, Indonesië en Sri Lanka.

Bijlage 6 - Bijdragen van Prisma aan conferenties en studiedagen

Prisma heeft o.a. bijgedragen aan de volgende artikelen, openbare discussies, conferenties en studiedagen:

Van H. Jochemsen, algemeen directeur van Prisma

- 'Waar geloof hindert ontwikkelingshulp' Opinieartikel in Visie van juli 2009, p.86,87 (reactie op stelling in de titel)
- Ontwikkelingshulp is geen gift maar herstel van onrecht. Nederlands Dagblad, 23 april 2009, p.7
- Ontwikkeling vraagt om samenwerking op voet van gelijkheid. Nederlands Dagblad, 29 mei 2009, p.7
- Neem de ander echt serieus. Reformatorisch Dagblad, 6 juni 2009
- Lessen uit Paraguay. Doorgegeven, juni 2009, p. 19,20
- Dring westerse waarden niet op aan Afrika. Reformatorisch Dagblad, 20 juni 2009
- Interview in Friesch Dagblad van 18 juli 2009, p.22
- De crisis als oordeel en overgang. Conferentiekraant Christelijke sociaal congres 27, 28 aug 2009, p.4
- Overbevolking door westerse levensstijl. Nederlands Dagblad, 20 oktober 2009
- Inbreng via interview in artikel:
 - Kort interview in Vice Versa. Februari 2009
 - A. van den Berg-Nap, Meer dan een goed gevoel. CV-Koers mei 2009, p.9
 - M. Vermeulen: Het gezonde geefpatroon van Christenen. Nederlands Dagblad 25 juli 2009, ZoZ p. 2
- Darija Kupers , Anke van Well, Ongemak met simpele antwoorden. Reformatorisch Dagblad, 30 november 2009.

Formeel niet vanwege Prisma maar wel een bijdrage aan het publieke debat uit Prismakring is de publicatie: H. Jochemsen "Opdat het gras weer bloeie.... Ontwikkeling levenswetenschappen en religie". Inaugurele rede, Wageningen universiteit, 28 mei 2009 (in druk verschenen in september 2009).

Lezingen e.d. in 2009 mede als algemeen directeur van Prisma

- 25 maart, Wageningen: Discussieavond Ichthus en SP3, lezing over Rentmeesterschap
- 23 april Biezenmortel: European conference 'Bridging the gap'. Plenaire voordracht i.s.m. J Hegeman, Connecting Christian faith and professional practice in a pluralist society
- 25 mei, Doorn: Symposium Ontwikkelingssamenwerking nieuwe stijl, t.g.v. afscheid Gert van Dijk; lezing: 'Voor welke waarden staat Prisma in ontwikkelings-samenwerking?'
- 18 november, Amsterdam: CSFR Amsterdam, lezing: 'Gerechtigheid - een christelijke visie' (in het bijzonder over ontwikkelingssamenwerking).
- 19 november, Bennekom: Studieavond Taakgroep Kerk, Milieu en Samenleving, lezing over 'De crises in onze cultuur en het debat met de islam'.
- 14 december, Putten: bijeenkomst vereniging Equilibrium (jonge professionals), lezing: 'Christelijke visie op ontwikkelingssamenwerking'.
- 23 december, Nijkerk: studiebijeenkomst theologiestudenten Geref. Bond in de PKN, lezing: 'Een gereformeerde benadering voor ethiekbeoefening'.

Bijlage 7: Financieringen in 2009

Lidorganisatie	Thema	Land	Projectnr	Projectnaam	MFS Subsidie	Eigen bijdrage
Bijzondere noden	08 HIV&AIDS	Zuid- Afrika	BN01	Kinderdagverblijf Themba lethu	100053	49947
		Zuid- Afrika	BN02	Aidswerk Ladysmith	67367	33630
Totaal Bijzondere Noden					167420	83577
Dark & Light Blind Care	07 BGZ	Afghanistan	DL04	SERVE PBL Project (Prevention of Blindness project) 5729	150411	40000
			DL13	Herat Ophthalmic Centre		
			DL15	District Comprehensive Eye Care Project 5730	40000	43751
		Bangladesh	DL14	Child Vision Center, a specialised hospital and training center for paediatric ophthalmology 5737+appl 433	25000	29533
			Cambodja	DL05	Preventing Blindness and Restoring Sight in Rural and Remote Provinces of Cambodja 5743	96898
		DL17		CBR for Blind and Visually Impaired People ABC 5727	20941	28781
		Ethiopië	DL09	Butajira Trachoma Control Program 5748	59911	23330
		Indonesië	DL08	Maintaining and establishing eye care program in Perdhaki eye care units 5771		77466
		Nepal	DL03	National Low Vision Program Nepal 5757	27749	
			DL11	National Eye Health Research and Monitoring Programme 5734		26530
		Nigeria	DL20	Nigeria coordination medical projects 5752		69473
			Pakistan	DL01	HRD for comprehensive eye care in Pakistan, SAARC, EMR, Central Asian and other developing countries 5731	43658
		DL02		Comprehensive Eye Care Programmas		
		Sudan	DL16	CHIP Skardu Rehabilitation Phase II 5763		45187
			DL18	Comprehensive Disability Project-Skardu (CHEF) 5765		37616
		Sudan	DL06	Towards 20/20: Prevention, control and rehabilitation of blindness in the Upper Nile region of South 5751	250.000	22.001
			DL10	Primary Eye Care Capacity Building Project (uit innovatiepot)		
		Tanzania	DL21	Inclusive Education Project in Greater Yei Count	19.073	9.394
			DL07	Provision of low vision services for northern Tanzania: Creation & impl. of a syst. approach to serv 5749	52.609	12.586
		09 Onderwijs	Sudan	DL19	KCCO HRD for addressing childhood cataract in Africa 5750	
DL12	Inclusive education in Southern Sudan					
Totaal Dark & Light Blind Care					786.250	496.201
Dorcas	07 BGZ	Albanië	Dor03-	Health education on cancer & palliative care	48.000	46.578
			Dor02 -			
		Egypte	5260	Saving the eyesight of the poor in Menia	-	-
			Dor25 -			
		Mozambique	5270	People living with Disabilities Egypt	-	98.827
			Dor20 -			
		Oekraïne	5323	Medical Program Mozambique	-	-
			Dor11 -			
Sudan	5279	Reproductive Health Education	-	-		
	Dor19 -					
Tanzania	5286,					
	5375	Community Based Health Care, South Sudan	88.999	-		
		Dor06 -				
		5482	Community health education and promotion	40.599		

Lidorganisatie	Thema	Land	Projectnr.	Projectnaam	MFS Subsidie	Eigen bijdrage		
Dorcas	07 BGZ 08 HIV&AIDS	Tanzania	Dor21 - 5355	Health Care in prison Tanzania	-	-		
		Ethiopië	Dor16 - 5306,5311	Agar HIV/AIDS project	27.545	11.305		
		Kenia	Dor07 - 5444	Machakos HIV/AIDS project	45.601	18.716		
			Dor08 - 5442	Meru South HIV/AIDS community project	49.563	20.342		
		Lesotho	Dor22 - 5447 + 5448	Kitise HIV/Aids project	115.613	47.452		
			Dor14 - 5433	AFM Community OVC care	53.030	21.766		
			Dor15 - 5430	Semonkong AIDS project	36.174	14.847		
			Dor17 - 5422,5400, 5401	HIV/AIDS, Mafeteng	10.938	4.490		
		Mozambique	Dor12 - 5321	HIV Beira Mozambique	50.436	20.701		
		Oekraïne	Dor04 - 5558	Russia AIDS prevention	-	-		
		Tanzania	Dor01 - 5481	Rundugai HIV/AIDS project	53.059	21.778		
		Zimbabwe	Dor13 - 5314	Aids Kids Mutare	37.314	15.315		
		Zuid Afrika	Dor05 - 5418	Community Care Project (Project Gateway)	17.714	7.271		
			Dor09 - 5417	St. Francis Care Centre	19.714	8.092		
			Dor10 - 5428	Mount Moriah HIV/AIDS	39.300	16.130		
		Totaal Dorcas					733.600	373.609
		DVN	07 BGZ 08 HIV&AIDS	India	DVN04	SPANDANA Community Health Care project Improving Basic Health Care in the Ukambani region	55.972	15.000
Kenia	DVN05				21.472	2.528		
India	DVN01			SPANDANA HIV/AIDS project for Lakhnadon Block	12.055	7.988		
Ivoorkust	DVN03			Miel Mortel	47.000	3.000		
Zuid Afrika	DVN02			Care Centre & Home Based Care	45.904	15.000		
	DVN06			Thembaletu Home Based Care Thembaletu Home Based Care (extra financiering MFS I)	-	47.540		
Totaal De Verre Naasten					195.743	97.716		
GZB	08 HIV&AIDS	Nepal	GZB04	Paluwa Aids Care and Support	40.200	19.800		
			GZB06	Lobby & Advocacy				
		Sudan	GZB01	HIV/AIDS prevention program	43.550	21.450		
			GZB03	Promoting Natural remedies Life Skills Programma Scripture Union Eastern Region	20.100	9.900		
		Zimbabwe	GZB02		33.500	16.500		
			GZB05	Joint office for CBAP, OIC en MMH, Zimbabwe Strategic Plan integrated ARV Roll out programme MMH/CBAP	15.879	7.821		
		Totaal GZB					153.229	75.471
KOEH	09 On- derwijs	Albanië	KOEH01	Quality education and training programme	91.120	44.880		
Totaal KOEH					91.120	44.880		
LEPRAzending	07 BGZ	Bangladesh	LZ06	Coordination for Advocacy and Networking (CAN) project	29.146	14.550		
			LZ08	Community Eyecare and Awareness Programm (CECAP), Bangladesh	-	-		

Lidorganisatie	Thema	Land	Projectnr	Projectnaam	MFS Subsidie	Eigen bijdrage		
LEPRAzending			LZ10	DBLM hospital	51.629	26.771		
		India	LZ01	TLM Community Hospital Faizabad	37.353	18.647		
			LZ02	TLM Community Hospital Vadathorasalur	73.634	36.758		
			LZ03	Philadelphia Community Hospital Salur	82.043	40.957		
			LZ04	Enhancement of District Technical Support Teams	-	-		
			LZ05	Diana Princess of Wales Health Education and Media Centre	77.374	38.626		
			LZ07	Modified Technical Support to National Leprosy Elimination Program (NLEP) replacing DTST	133.404	66.596		
			LZ09	Naini Community Hospital	69.623	34.756		
			LZ11	NLEP Chattisgarh	36.219	18.781		
	Totaal LEPRAzending					590.425	296.442	
	Oikonomos		08 HIV&AIDS	Ghana	Oik16	HIV/aids preventie programma op scholen Noord Ghana	55.461	-
India		Oik24			HIV/AIDS project voor twee AP districten 2007	4.950	-	
Malawi		Oik26		FLAEM Geïntegreerd HIV/AIDS programma 2007-2009	-	40.000		
Nigeria		Oik05		Save Igede 2007-2010	71.500	13.500		
		Oik06		HIV/aids project Effata 2007-10	25.625	45.000		
		Oik22		HIV/AIDS voorlichting in het onderwijs	38.500	-		
		Oik23		Aidsbestrijding via de kerken	80.000	-		
		Oik32		Weduwen en wezenzorg Izi	-	9.300		
		Oik33		Shalom gezondheidsprogramma Izi	-	20.000		
		Oik40		Aidsmaterialen via ACTS 2008	-	-		
Zimbabwe		Oik12	Zorg voor HIV/aids patiënten en kwetsbare kinderen	45.000	-			
		Oik13	HIV/aids preventie programma op scholen Matabeleland	40.000	-			
		Oik14	HIV/aids programma bedrijfsleven Bulawayo e.o. (Freedom Unlimited)	40.292	-			
09 Onderwijs		Zuid Afrika	Oik25	Mobilisatie kerkleiders m.b.t. AIDS 2007-2009	34.312	-		
			Oik20	Zorg voor wezen en kwetsbare kinderen	-	-		
			Ghana	Oik02	Literacy and community development Dagbon	80.000	-	
				Oik03	Education Quality Improvement Program	85.000	-	
				Oik04	Alfabetisering & verzelfstandiging GILLBT taalprojecten	50.000	-	
		Oik34	Uitbreiding capaciteit basisonderwijs (3e fase)	-	-			
	India	Oik27	Buitenschoolse begeleiding TN 2007-2010	145.411	-			
		Oik28	Ondersteuning onderwijs kansarme kinderen AP 2007	278.000	-			
				WTR Onderkomen buitensch opvang	125.000	-		
	Oikonomos	09 Onderwijs	India		Investerings Onderst Kansarme kinderen	-	65.000	
Indonesië				Oik07	Leraren non-formeel onderwijs '07-'10	-	-	
			Oik08	Literacy Jayawijaya 2007	-	-		
			Oik09	Training lagere school docenten '05-'07	37.509	5.500		
			Oik21	Training personeel kleuterscholen Jayawijaya 2007-2010	27.048	-		

Lidorganisatie	Thema	Land	Projectnr.	Projectnaam	MFS Subsidie	Eigen bijdrage	
Oikonomos			Oik30	Hogeschool Wamena 2007-2010	170.163	-	
			Oik31	Voorbeeldschool Pass Valley	-	-	
			Oik37	Engels en leiderschapstraining, Titip	-	22.207	
			Oik38	Engels en leiderschapstraining, Netaiken	-	19.385	
			Oik39	Mobilizing for Life	-	20.000	
			Oik41	Bouw Hogeschool Wamena	-	200.000	
		Malawi	Oik10	Geïntegreerd programma basisonderwijs 2007-2010	120.000		
			Oik35	Versterking kwetsbare families			
		Nigeria	Oik01	Alfabetiseringswerk Igede		41.640	
			Oik42	Operationele kosten en investeringen JCSS 2008-2009	-	18.280	
			Oik43	Verbetering voortgezet onderwijs	-	30.769	
		Zimbabwe	Oik36	Kwaliteitsverbetering onderwijs lagere scholen	-	30.000	
	Totaal Oikonomos					1.553.771	580.581
Red een Kind	08 HIV&AIDS	DR Congo	ReK13	Aids Awareness Program DR Congo, CECA-20 Comprehensive HIV Prevention, Care, Treatment and Support Project	147.566		
			Ethiopië	ReK10	Kuriftu Medan ACTS	57.447	
				ReK02	Bethel project on community development - HIV/AIDS	79.120	
		India	ReK03	VBS-HIV Counseling centre Tirunelveli	7.875		
			ReK04	Love in Action	76.047		
			ReK05	Gnanajothi of NSM Vellore	2.388		
			ReK06	CARE	107.999		
			ReK23	BVK Hiv Aids	18.395		
			ReK12	AIC Child-care HIV/AIDS program			
		Kenia	ReK25	Research psycho-social care	24.310		
			Rwanda	ReK24	AEE Rwanda		315.188
			Zambia	ReK22	RCZ Zambia Hiv Aids	38.632	
	09 Onderwijs	Wereldwijd	ReK26	Mainstreaming	13.111		
			ReK08	Improving Accesstp Basic Education and Adult Functional Literacy	461.175	208.481	
		Ethiopië	ReK17	Dale-Wonsho Pre-primary and Alternative Basic Education	304.938	137.851	
			ReK09	Education Rebuilding Programm - II	396.837	179.395	
		India	ReK21	ACCESS: Advanced Children's Christian Education Support Service	44.026	19.902	
			Malawi	ReK20	Promotion of access, quality, retention and equity to basic education for the margnialized children		
			Sudan	ReK11	Integrated education support for IDP-children and other conflict-affected children	182.499	82.501
ReK16	Facing the future with Hope and Confidence for vulnerable children in Juba			109.499	49.501		
	ReK18	Across Community Based Education Program	141.548	63.989			
	Zambia	ReK19	Basic Education and Health Project	4.327	1.956		
Totaal Red een Kind					2.217.739	1.058.764	

Lidorganisatie	Thema	Land	Projectnr.	Projectnaam	MFS Subsidie	Eigen bijdrage		
Tear	07 BGZ	Cambodja	T15	Health and Aids Program 2007/ 2008	53.362	26.638		
		Dom. Rep.	T10	Programa de Salud Preventiva, 2007-2010	73.367	21.633		
		DR Congo	T05	Programme de Santé 2007-2010	110.111	4.889		
		India	T25	Shanti Community Health and Development Project	0	100.000		
			T29	Community Health Project, Chhattisgarh	90.000	10.000		
			T29	Community Health Insurance	17.353	8.662		
		Oeganda	T02	Community based integrated health and water programme	76.707	38.293		
		08 HIV&AI DS	Brazilië	T24	Programma HIV/AIDS	56.697	28.303	
			Bolivia	T30	Proyecto GAVIH	24.700	5.920	
			Cambodja	T04	Somleng - Kampong Speu and Prey Veng - HIV/Aids Prevention and Care	89.250	5.750	
	Dom. Rep.		T11	Linea de accion de Prevencion HIV/Sida 2007, del Programa de Salud Preventiva 2007-2010	35.619	17.781		
	Ethiopië		T12	Arba Minch Medan Acts comprehensive HIV/AIDS project 2007	33.351	16.649		
			T32	Integrated HIV/AIDS Interventions in Horo Guduru (Shambu) and Abbay Choman (Finchaa)	16.810	8.392		
	Haiti		T34	Mobilizing Youth for Life	88.268	44.091		
	India		T23	HIV/AIDS program	80.032	9.968		
	Kenia		T16	Scaling up Life Skill HIV/AIDS	47.825	41.000		
			T35	MYF, OVC & SFL	151.641	75.820		
	Malawi		T13	Going to Scale, LISAP AIDS programma in 19 classes in 2007	60.000	45.000		
			T31	Response to Aids by the Church for Hope (REACH) programma, Wenya area	20.011	9.989		
	Oeganda		T27	Building the capacity of the Church to lead the way in AIDS Response among communities served by ACE	38.667	4.256		
			T41	Capacity Building, Advocacy and Networking	72.006	67.994		
			Zimbabwe	T08	Scaling up Prevention Activities among the youth, 2007	55.330	25.434	
					T18	Facilitation of Church based orphan care	0	28.726
					T33	SU Zimbabwe HIV and Aids Lifeskills Project (Masvingo Province – Chiredzi & Zaka Districts)	21.520	10.192
	Totaal Tear					1.312.627	655.380	
	Trans World Radio	08 HIV&AI DS	India	TWR06.09	HIV/AIDS awareness programma's Tamils, India	9.762	4.874	
				TWR07.09	HIV/AIDS awareness programma's Hindi, India	10.201	5.092	
				TWR01.09	The Honey that Kills, radio programmes	139.488	69.634	
						(The Honey that Kills, seminars)	-	-
						Africa Challenge, East Africa	-	-
						Training costs FM project TWR Kenya	-	-
						Our Environment, East Africa	-	-
						Monitoring kosten	-	-
				Zuid Afrika	TWR04.08	Capacity Building project voor TWR HIV/AIDS projecten in Afrika	-	-
Totaal TWR					159.451	79.600		
Woord en Daad	07 BGZ	Bangladesh	WD01	Primary Health Care Programme (PHC)	236.368	117.996		
			Burkina Faso	WD17	Cren/CSPS Maternity, Construction of a paediatric service unit at the hospital CMA of Leo	40.009	19.973	
			WD27	Dabari Zien	26.414	13.186		
			WD42	Conferentie seksualiteit in Afrikaanse context	23.346	11.654		

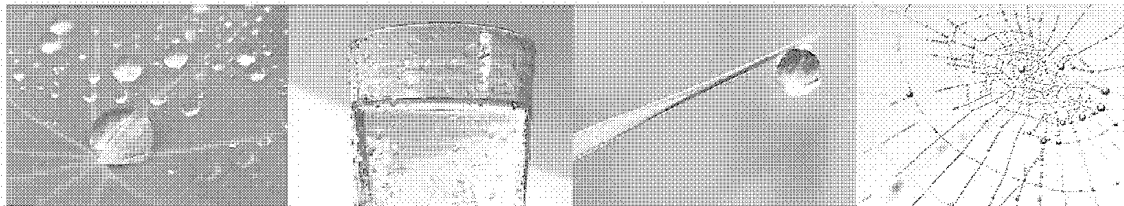
Lidorganisatie	Thema	Land	Projectnr.	Projectnaam	MFS Subsidie	Eigen bijdrage
Woord en Daad	08 HIV&AI DS	Colombia	WD08	Medisch programma Colombia, Bogotá, Clinic Santa Lucia	209.423	104.546
			WD31	Asonaliss	-	-
			WD37	Health evaluation CDA	18.214	9.093
		Guatemala	WD03	Klinieken en voedingscentra in Guatemala	113.667	56.743
		Haïti	WD09	Gezondheidsprogramma P&A	240.827	120.222
		Haïti	WD25	Curative and preventive health care in Bassin (Bon Berger clinic) and Bel-Air (Bethesda)	64.503	32.200
		India	WD30	Health program GSPI	-	-
			WD32	Clinic India	13.968	6.973
			WD33	Health programme India	12.608	6.294
		Oeganda	WD13	PHC/Community development projecten Matheniko zone en Pian Chekwi zone	76.488	38.184
		Sierra Leone	WD36	Bouw kliniek Grafton	17.160	8.566
		Sri Lanka	WD45	Nieuw programma LoH (Sri Lanka)	-	-
		Tsjaad	WD24	Reinforcement of the technical capacity of three hospitals, Tsjaad	-	-
			WD34	Networking and training	19.803	9.886
		Zambia	WD29	health programme	43.375	21.653
				Child and Family Holistic Project - healthcare and nutrition	18.973	9.472
		Wereldwijd	WD41	Partnerconference Nairobi deel gezondheid	13.340	6.660
		Bangladesh	WD02	HIV AIDS Preventie Programma voor kwetsbare groepen	106.117	52.974
				HIV AIDS campagne Burkina Faso 2007 Care and support	105.656	52.744
		Burkina Faso	WD04			
		Ethiopië	WD26	Mainstreaming HIV/AIDS Education	-	-
		Haïti	WD10	Solidarity chain in the struggle against HIV and AIDS Haiti	-	-
		India	WD12	HIV and AIDS awareness programmes	37.145	18.543
			WD20	Awareness, education, advocacy and prevention of HIV/AIDS	5.081	2.536
			WD21	HIV/AIDS programma in Gunthur	8.095	4.041
		Sierra Leone	WD22	Tuberculosis control and HIV/AIDS program	41.050	20.493
			WD23	HIV/AIDS prevention and destigmatisation	-	-
			WD40	Mainstreaming HIV/AIDS Education	1.230	614
		Sierra Leone	WD16	HIV/AIDS Awareness Project, Sierra Leone	57.749	28.828
			WD39	Mainstreaming HIV/AIDS Education	4.304	2.148
		Sri Lanka	WD19	Fight against HIV and AIDS in a war zone (Sri Lanka)	8.769	4.377
		Thailand	WD38	Mainstreaming HIV/AIDS Education	3.137	1.566
		Tsjaad	WD06	HIV AIDS-bestrijding Tsjaad	50.008	24.964
		Tsjaad	WD43	Car for BAC	22.653	11.309
		Zambia	WD07	Member church HIV and AIDS support programme (tbv OVC educational and nutritional support)	51.825	25.871
			WD18	HIV AIDS programma GCPDO Zambia	41.833	20.883
		Zuid Afrika	WD15	HIV/AIDS project: Awareness and prevention in South-Africa	30.081	15.017

Lidorganisatie	Thema	Land	Projectnr.	Projectnaam	MFS Subsidie	Eigen bijdrage
			WD28	HIV/AIDS thuiszorg	273.823	136.695
Totaal W&D					2.037.041	1.016.905
World Servants	07 BGZ 09 Onderw ijs	Ghana	WS03	Community Infrastructure Program in Education and Health	54.360	27.180
			WS02	Community Infrastructure Program in Education and Health	48.092	24.046
		Malawi	WS01	Increasing access and equity to Quality Basic Education Project	74.219	37.109
				verschil contracteringen 2007		
				verschil contracteringen 2008		
Totaal World Servants					176.671	88.335
ZOA	09 Onderw ijs	Ethiopië	ZOA10	Pre-schooling and skills training among refugees in Western Ethiopia	-	-
		Liberia	ZOA01	Basic Education Improvement Project 2007-2010	-	-
			ZOA12	LBR056.2, Basic Education Improvement Project	423.456	
		Oeganda	ZOA11	Back home back to school (primary education in Northern Uganda)	250.000	100.000
			ZOA14	Aanvullende financiering Uganda	26.667	13.333
		Sudan	ZOA15	Aanvullende financiering Sudan	80.000	40.000
		Thailand	ZOA09	Education and training programme for Refugees from Burma	800.000	610.000
			ZOA13	Aanvullende financiering Thailand	92.284	46.142
Totaal ZOA					1.672.407	809.475
CGK	08 HIV&AI DS	Ethiopië	DCGK03	The Inclusion of Persons with Disabilities in HIV/AIDS-Focused Interventions	62.386	31.144
		India	DCGK04	'Pro-creation' A Value Based Approach Of Sexual wellbeing as a continuum	0	0
		Zuid Afrika	DCGK01	Limpopo dvd		
			DCGK02	Kinderopvang en aidswerk MCDC	27.020	13.488
Totaal CGK					89.406	44.632
Wycliffe	09 Onderw ijs	DR Congo	Wycl02	Plan Annuel 2008, ACOTBA-SUBO	50.026	24.974
			Wycl03	Kande's Story Africa AIDS Program	45.870	22.897
		Ethiopië	Wycl05	Benishangul Gumuz Language Development and Multilingual Education Project	80.041	39.959
		Ghana	Wycl01	Development & Empowering of Ethno Linguistic Minority Communities in Northern Ghana	0	0
		Kenia	Wycl04	Giryama Mother Tongue Education Programme	28.138	14.047
Totaal Wycliffe					204.075	101.877

Bijlage 8 – Lijst van afkortingen

aids	Acquired Immune Deficiency Syndrome
AV	Algemene Vergadering
BB	Beleidsbeïnvloeding
BGZ	Basisgezondheidszorg
BN	Deputaatschap Hulpverlening in Bijzondere Noden v.d. Gereformeerde Gemeenten
BuZa	Ministerie van Buitenlandse Zaken
CABA	Children affected by AIDS
CDA	Christen Democratisch Appèl
CDS	Centre for Development Support
CU	Christenunie
DAB	Directe Armoede Bestrijding
DCO/OO	Directie Culturele Samenwerking, Onderwijs en Onderzoek, afd. Onderwijs en Ontwikkeling
DVN	De Verre Naasten
EO	Evangelische Omroep
EU	Europese Unie
EZA	Evangelische Zendingsalliantie
FBO	Faith Based Organisation
GZB	Gereformeerde Zendingsbond
HIP	Health Insurance for the Poor
hiv	Humaan Immunodeficientie Virus
ICCO	Interkerkelijke Organisatie voor Ontwikkelingssamenwerking
ICE	Instituut voor CultuurEthiek
IF	Institutionele Fondsen
ISO	International Organisation for Standardisation (Kwaliteitsnorm)
KiA	Kerk in Actie
MAF	Mission Aviation Fellowship
MFS	Medefinancieringsstelsel
M&E	Monitoring & Evaluation
MO	Maatschappijopbouw
MMV	Maatschappelijk Middenveld
NGO	Niet-Gouvernementele Organisatie
OS	Ontwikkelingssamenwerking
PLWHA	People living with HIV and AIDS
PGO	Programmagroep Onderwijs
PHC	Primary Health Care
PME	ProjectMonitoring en Evaluatie
PSO	Vereniging PSO- capaciteitsopbouw in ontwikkelingslanden
RD	Reformatorisch Dagblad
SGP	Staatkundig Gereformeerde Partij
SHO	Samenwerkende Hulp Organisaties
SMJP	Strategische Meerjarenplan
SOA	Seksueel Overdraagbare Aandoening
SRGR	Seksuele en Reproductieve Gezondheid en Rechten
TLM	The Leprosy Mission International
ZGG	Zending Gereformeerde Gemeenten
ZOA	ZOA-Vluchtelingenzorg

Bijlage 9 – Accountantsverklaring

Vereniging voor Reformatorische en Evangelische
Ontwikkelingssamenwerking Prisma
Randhoeve 227 A
3995 GA HOUTEN

Wij hebben gecontroleerd of de in dit jaarverslag opgenomen verkorte jaarrekening over 2009 op de juiste wijze is ontleend aan de door ons gecontroleerde jaarrekening 2009 van de Vereniging voor Reformatorische en Evangelische Ontwikkelingssamenwerking Prisma. Bij de jaarrekening hebben wij op 11 maart 2010 een goedkeurende accountantsverklaring verstrekt. Het bestuur van de Vereniging is verantwoordelijk voor het opstellen van de verkorte jaarrekening in overeenstemming met de grondslagen zoals gehanteerd in de jaarrekening 2009 van Prisma. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de verkorte jaarrekening te verstrekken.

Werkzaamheden

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig dienen wij onze controle zodanig in te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de verkorte jaarrekening op de juiste wijze is ontleend aan de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel is de verkorte jaarrekening in alle van materieel belang zijnde aspecten op de juiste wijze ontleend aan de jaarrekening.

Toelichting

Wij vestigen er de aandacht op dat voor het inzicht dat vereist is voor een verantwoorde oordeelsvorming omtrent de financiële positie en de resultaten van de Vereniging en voor een toereikend inzicht in de reikwijdte van onze controle de verkorte jaarrekening dient te worden gelezen in samenhang met de volledige jaarrekening, waaraan deze is ontleend, alsmede met de door ons daarbij op 11 maart 2010 verstrekte goedkeurende accountantsverklaring. Deze toelichting doet geen afbreuk aan ons oordeel.

Was getekend: Sliedrecht, 11 maart 2010.

With Accountancy B.V.
J.J. van Ginkel RA

Herenweg 113 • 2402 ND • Postbus 2150 • 2400 CD • Alphen aan den Rijn
T 0172 - 750175 • F 0172 - 442030 • E info@withaccountancy.nl • I www.withaccountancy.nl
KvK.nr. 28112484 • Bankrekening 66.78.30.162

With een initiatief van Lansigt en Bek • Beek heeft vestigingen in Alphen aan den Rijn, Gouda en Sliedrecht

